

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 7 DIN BROJ 294

RATNE VATRE

G. F. Unger:

RATNE VATRE

G. F. Unger: RATNE VATRE
Naslov originala: KRIEGSFEUER
Copyright: Bastei – Verlag, Gustav H. Lübbe,
Bergisch Gladbach
Recenzija: Dalibor Cvitan, književnik
Prijevod: Margita Lovrić
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

•Laso• – Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja – n. sub. o. Radne organizacije •Vjesnik• n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG •Vjesnik•, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Zagreb 1979.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 364 d ili 327,60 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 182 d ili 163,80 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR •Vjesnik• SSRNH s oznakom za •Laso•.

Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00 SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$ 15,00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za •Vjesnik•.

EKONOMSKA PROPAGANDA: •Vjesnik• Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. 1/1 c/b stranica 6000 d ili 420 US\$, 1/1 kolor zadnja stranica 8000 ili 550 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Prvo se čuo samo topot kopita. Nešto poslije jahač izroni iz mraka i zaustavi svog konja uz vatru. Sedlo zaškripi. Jahač side s konja i približi se laganim korakom.

— Tražim Reba Warda — reče oštro. — Mislim da sam ga i pronašao. Zar ne?

Kroz vatru je zurio u Reba Warda koji je sjedio na zemlji. Nepoznati mladić je izgledao vrlo divlje. Dva kolta je nosio nisko na bokovima. Naceri se i odgurne obod šešira sa čela.

Reb Ward mirno pogleda mladića koji je, očito, želio postati pravi revolveraš. Tada ga zapita blagim glasom:

— No, što se dogodilo, mladiću?

— Čekao sam na vaš dolazak u Dodge, Ward — reče momak promuklo. — Čekao sam velikog Reb Warda. Pritom sam svakom čovjeku, koji je to htio čuti, rekao da veliki Reb Ward nije dovoljno brz za mene.

— Ti se želiš boriti sa mnom, prijatelju? Zašto?

— Moje je ime Jim Ringo, a zovu me i Brazos Jim. Da li vam to ime nešto govori?

Pri zadnjim riječima momak pljesne po drškama revolvera,

a cijelo mu tijelo zatreperi od nestrpljenja.

— Hajde, povucite konačno, pa da vas pošaljem u pakao! — vikne.

Reb Ward se nije ni pomaknuo. Čuo se samo njegov gorki uzdah. Tada reče:

— Klan Ringo iz Teksasa? Nekad sam imao posla s nekoćinom iz te obitelji. Zadnji koji me je iskušavao bio je Alamo Ringo. To je bilo prije dvije godine. A pred skoro pune četiri godine Clay Ringo je pokušao da mi otme jedno stado. Sa sobom je vodio prilično divlju bandu. No nije mu uspjelo...

— A prije pet godina se Jesse Ringo borio s vama i bio je ubijen. Zar ne? — zapita mladić s prijetnjom u glasu.

— Jesse Ringo je bio moj ujak — doda.

Njegove ruke opet udariše po drškama revolvera. Ljutito prosiće:

— Ustanite, Ward! Stigao je novi Ringo. Stvari će sada krenuti drugim tokom. Imam tisuće razloga da...

— Samo mirno, moj mladiću — prekine ga Reb Ward.

— Ustanite konačno i povucite taj kolt — vikne Jim Ringo, a

njegovo se gipko tijelo napne. Bio je spreman za dvoboj.

Reb Ward se ni ne pomakne. Šutio je.

Ali se iz kuhinje javi glas Bucka Farga:

— Jim! Jimmy! Brazos Jim! Ah, mladiću moj, tvoja obitelj ne vrijedi baš mnogo, naročito kad je riječ o muškarcima! Jesse Ringo je, dakle bio tvoj ujak? On je u Tombstonu ispraznio jednu kasu, pa je bio u bijegu. Sa sobom je poveo i Wardovog konja, a budući da je Reb Ward želio natrag svog dobrog konja, slijedio je tvog ujaka. Čak kad je i potjera posustala, on je nastavio. Konačno je svog konja ugledao privezanog ispred saluna u Hays Cityju, a kad je ušao unutra, dočekao ga je pucanj Jesse Ringa. No mladiću, što je tada preostalo Wardu?

Kuhar zašuti. Priđe nekoliko koraka i tada će bijesno:

— Tvoj ujak Alamo, moj mladiću, bio je običan kradljivac stoke. Pokušao je ukrasti jedno stado Wardu. A i tvoj veliki brat Clay Ringo je pokušao isto...

— Sve je to meni već poznato — prekine ga promuklim glasom Jim Ringo. — Nisam došao zbog osvete. Jednostavno želim otkriti da li sam u stanju pobijediti Reba Warda.

— To su pokušale već mnoge budale, sine moj — tiho će Buck Fargo. — Takve budale izlaze svugdje pred Reba Warda. U svakom divljem gradu, u svakom logoru. Svatko bi želio da na taj način postane slavan.

— Dosta, Buck — reče Reb Ward suho i ustane. Kroz vatru se zagleda u Jima Ringa. Duboko uzdahne.

— Jim — progovori gorko. — Ti ne razmišljaš na moj način.

Nemoj ići dalje! Poslušaj! Revolveraška slava vodi ravno u smrt, a ti ćeš živjeti samo do onog dana dok te neki momak ne ubije. A i tog koji tebe ubije čeka isti kraj. Ti si još mlad...

— Imam dvadeset godina.

— Još si i mlađi no što sam mislio!

— Mogu vas pobijediti, Reb Ward!

— Možda! A što ćeš tada! Tada ćeš postati poznati revolveraš Jim Ringo, onaj koji je bio brži od Reba Warda. Tada će iz svih pravaca početi stizati budale željne slave koje će te početi izazivati. Stalno ćeš biti u borbama, kako bi preživio. A tada...

Reb Ward zašuti. Prijede rukom preko lica. — Ukoliko poživiš dovoljno dugo, jednog ćeš dana shvatiti kolika si bio budala. Sa dvadesetpet godina osjećat ćeš se poput starca, jer se godine u tom revolveračkom paklu broje deseterostruko. Imat ćeš teške sne i...

Reb Ward opet uzdahne. Shvatio je da riječima ne može opisati ono što osjeća.

Polako okrene leđa mladiću i krene ka drugim kolima. Tamo se nalazila hrpa deka. Sagne se, uzme svoju, te krene prema jednom drvetu. Odmota deku na zemlji.

— Ward, nećete valjda uzmaknuti? — glas Jima Ringa bio je kreštav. — Izazivam vas! Došao sam da se borim s velikim Reb Wardom. Da li ću morati da vas udarim nogom u stražnjicu, ili ravno u lice?

Reb Ward je sjeo na pripremljeni ležaj. Prvo skine lijevu, a zatim i desnu čizmu. Zatim, posve polako, otkopča remen s revolverima i odbaci ga nekoliko

koraka od sebe. Uvuče se pod deku, tako da mu je dopirala sve do brade.

Progovori sasvim mirno:

— Mladiću, ja se ne borim sa svakim blesavim klipanom koji želi postići tužnu slavu.

Ruke Jima Ringa krenuše ka revolverima. Izvadi ih i poviče:

— Ustanite, ili ću vas natjerati. . .

— To nema nikakvog smisla, moj mladiću — začu se glas Bucka Farga iz kola u kojoj se nalazila kuhinja. — Ovdje neće biti nikakve borbe. On je odložio svoje oružje i želi samo spavati. A ukoliko ti još uvijek želiš pucati, dobit ćeš oba naboja ove sačmarice. Sjedni na konja i nestani. Prevario si se. Reb Ward se nikad nije borio zbog zabave, a niti zbog toga da bi bilo kojoj budali dokazao da je brži na pištolju. Reb Ward je uvijek samo štitio svoje vlasništvo, ili ono što mu je neko povjerio na čuvanje. A budući da smo sada na kraju našeg putovanja, ti mu više ne možeš ukrasti stado, kako bi ga tako prisilio da te slijedi.

— Tada ću mu ukrasti konja! — bijesno reče mladić. — Znam da on jaše velikog vranca. Sada ću krenuti po tog konja. Ward, nećete me ni sada zaustaviti?

— Samo ti uzmi vranca, prijatelju — promrmlja Reb sa svojeg ležaja. — Uzmi ga! Radije ću se odreći tog konja nego da te moram poslati k vragu. I ja sam nekada bio tako divlji, poput tebe. Želio sam se proslaviti. I nitko me tada nije pokušao sačuvati od pakla koji sam morao proći.

Nakon tih riječi Reb povuče deku preko lica i okrene se na drugu stranu.

Jim Ringo je uzbuđeno disao. Pogleda u stranu. Buck Fargo je držao sačmaricu u pripravnosti.

Jim Ringo vrati revolvere u korice i pričeka neko vrijeme, sagnute glave.

— Jednog ću se dana opet susresti sa Reb Wardom — ponosno reče. — Ovdje sam ispao budala. Nije me shvatio ozbiljno. Ali već ću mu ja dokazati da ga mogu potući. Hej, Reb Ward, kad budete gonili slijedeće stado, zaustavit ću vas. Tada ću dobiti svoju borbu!

Spotičući se krene ka svom konju, uzjaši i nestane u smjeru grada.

Bio je potpuno zbunjen. O svemu je morao još jednom razmisliti. Nije mogao shvatiti zbog čega je njegov izazov ostao bez odgovora. Kako to da taj Reb Ward potpuno drugačije izgleda, nego što o njemu pričaju legende?

Zbilja je često drugačija od priča.

A borci često nisu samo hladnokrvne ubojice.

Ukoliko Jim Ringo bude dugo razmišljao, možda će shvatiti da borac i razbijač ne znači isto.

Opet se začuje topot. Ovaj put nekoliko jahača stiže u logor iz pravca grada.

Buck Fargo požuri u kuhinju i opet dohvati pušku. Reb Ward ustane, brzo obuče čizme i pripaše revolvere.

Bila su to dva jahača. Jedan je od njih bio Cliff Morrow, vlasnik stada koje je Reb doveo do Dodge Cityja. Drugi je bio visok muškarac, čija je bijela bradica pri svjetlu vatre imala crveni odsjaj. Nosio je šešir širokog oboda i dugi kaput sa zelenim

ovratnikom. Debeli lanac za sat presijavao se pri vatri.

Obojica sjašu. Cliff Morrow je nešto viši od Reb Warda. Doimao se i masovnije od Reba. Skine šešir i obriše znoj sa čela. Njegova je kosa svijetloplava.

Reb Ward nije više imao nikakvih iluzija o Cliffu Morrow. Ovaj nakupac stoke, koji u Teksasu kupuje stada i uz pomoć sposobnih goniča ih dovodi u Kansas, prije svega je vrlo hladan i lakom.

Zastao je uz vatru s drugom pridošlicom i zapiljio se u Reba.

— Reb — reče tada poluglasno — imam iznenađenje za sve vas. No, prije toga bih te upoznao sa ovim gospodinom.

Reb krene polako. Nešto mu se na tom strancu učini poznatim. Tek kada se približi dvojici muškaraca, stranac pomakne šešir s očiju, Reb ga prepozna.

Obojica se srdačno nasmiju. Tada progovori Cliff Morrow:

— Ovo je vođa goniča mojeg stada, pukovniče.

— Mi se već poznajemo, Morrow — reče čovjek i pruži Rebu ruku. — Sjećate se da sam vam odmah rekao da moja ponuda vrijedi samo u tom slučaju ako mi Reb Ward bude vodio stado. U protivnom ću radije kupiti neku drugu stoku i unajmiti Reba kao vođu. — No, mladiću — reče tada Rebu — sjetiš li se ponekad i mene?

— Kako da ne, pukovniče — nasmiješi se Reb. — Pred više od deset godina bio sam najmlađi i najneposlušniji poručnik vaše čete.

— Da, bio si takav — nasmije se stari gorostas. — Ali ipak sam uvijek bio ponosan na tebe. Na žalost, poslije rata se nisam

više mogao brinuti o tebi. Odveli su me u Washington.

— Vrlo brzo sam krenuo nizbrdo — smiješio se Reb. — Bez mojeg očinskog prijatelja više nisam bio u dobrim odnosima s vojskom. Bio sam sretan što je rat ubrzo nakon toga završio.

Kratko pogleda u Cliffa Morrowa, a tada opet u pukovnika.

— A što znače ove riječi koje ste maloprije rekli o ovom stadu?

— Sjednimo — reče pukovnik i krene prema Rebovom sedlu, koje je ležalo u blizini vatre. Polako sjedne i uzdahne. Sjednu i Reb i Morrow. Tada pukovnik izvadi cigare i ponudi ih. Buck Fargo tiho zakašlje iz pozadine i pukovnik se okrene:

— Ukoliko volite dobre cigare, prijatelju, samo se poslužite.

Buck Fargo pride i uzme cigaru.

— On je najbolji kuhar odavde do Teksasa — reče Reb tiho.

— Zove se Buck Fargo i postaje vrlo ljut kad se neko približi njegovim loncima.

— Da, pravi su kuhari oni koji svoje lonce čuvaju poput očiju — promrmlja pukovnik.

Tada se zagleda u Reba Warda i reče suho:

— Ovo stado još nije završilo svoj put, Reb. Idemo dalje.

Reb Ward je šutio neko vrijeme.

— Kamo? — zapita tada tiho, sasvim tiho.

— Tisuću milja dalje... iza Powder Rivera — odvati Cliff Morrow gotovo isto tako tiho, a u njegovim se svijetlim očima pojavio izraz hladne čvrstine.

Buck Fargo, koji je sjedio nešto dalje, počne se smijati.

Ali Reb se nije smijao. Pogleda Cliffa Morrowa. Morrow se zagleda u užareni vrh svoje cigare i reče:

— Vi i ovi goniči imate neki ugovor sa mnom, zar ne? A u ugovoru stoji da svaki čovjek mora ostati uz stado do kraja puta. Svaki jahač koji odustane, gubi svoju zaradu. Cilj putovanja određuje vlasnik stada. Tako piše u ugovoru, zar ne Reb?

— Tako je — potvrdi Reb. — Ali kao cilj putovanja su navedena samo tri grada: Hays City, Abilene ili Dodge City. A budući da su cijene trenutačno najviše u Dodge Cityju, mi smo stoku doveli ovamo. O gonjenju stoke negdje čak do granice Montane u našem ugovoru nema ni slova.

Čim je zašutio, Cliff Morgan se pljesne po nozi. Hladno se nasmijao:

— Ja određujem cilj. Vi i ostali momci samo tjerate stoku. A mi još nismo na našem cilju. Moramo stići iza Powder Rivera. A zna se: tko prije toga ispadne, ne dobija plaću.

— Znači li to da su momci radili četiri mjeseca potpuno besplatno? Zašto su se onda borili na putu dugom toliko milja? Zbog čega su Pete i Linc umrli usput? A Wego se utopio u Red Riveru? Morrow, mislim da ćete sada imati dosta teškoća sa mnom...

Rekao je to čvrsto i upozoravajući. Oči Cliffa Morrowa postadoše sitnije.

— Reb — reče on — nemoj mi prijetiti. Tko želi zaraditi svoju plaću, mora nastaviti put sa stadom. Osim toga, odavde se plaća udvostručuje. Prodao sam svoje stado vladi Sjedinjenih Država po dvostrukoj tržnoj

cijeni. Zbog toga plaćam i dvostruku nadnicu.

Reb se okrene prema pukovniku. Znao je da će pravo objašnjenje doći s te strane.

Pukovnik Frank Lorrington klimne umirujuće.

— Nisam više u armijskoj službi — reče. — Sada sam specijalni opunomoćenik za indijanska pitanja. Već skoro punih deset godina armija se bori protiv nekih plemena. Bori se protiv poglavice Bijesnog Konja, Crvenog Oblaka i još nekolici- ne velikih poglavica. A jedan od njih je iz godine u godinu sve moćniji — Bik Koji Sjedi. On će se, po svim prognozama, uskoro sukobiti s jakim armijskim snagama.

— A što imaju krave s tim? — zapita Reb suho.

— Mnogo toga — promrmlja pukovnik. — Postoji veliki broj prijateljskih indijanskih sela, čije se poglavice još nisu pridružile ratnicima Bika Koji Sjedi, već su s nama sklopili mirovne sporazume. Njihovi su zimski logori u blizini Powder Rivera. Vlada se obavezala da će ta sela opskrbiti namirnicama i ostalim neophodnim stvarima. U to se ubraja i ovih pet tisuća krava, koje mi je prodao Morrow. Ukoliko to stado ne stigne prije zime Indijancima, time ćemo prekršiti ugovor. Poglavice tada više neće moći zaustaviti svoje mlade ratnike i Bik Koji Sjedi dobit će velika pojačanja. A armiji će tada biti vrlo teško.

Reb Ward klimne.

— Sada razumijem — reče tiho — vlada je prijateljskim selima obećala mnogo više nego što može dati. A budući da su već mnogo puta bili prevareni, Indijanci ovaj put neće prihva-

titi nikakva opravdanja i stat će na stranu Bika Koji Sjedi.

Pukovnik potvrdi.

— Bizona je sve manje — promrmlja. — Prije dvadeset godina ovdje je lutalo više od 50 milijuna bizona. Tada su stigle brzometne puške i svake je godine ubijeno na milijune bizona. I to samo zbog njihove kože. Ima još svega nekoliko krda, ali ih Indijanci ne smiju loviti. Bez ovog stada goveda oni će preko zime ostati bez hrane. Ratnici će se osjećati prevareni, izdani i...

— No, dobro — reče Reb Ward i ustane. Zagledao se u mrak. U daljini su se nazirale svjetiljke Dodge Cityja, a više od tisuću milja prema sjeveru dijelilo ih je od Powder Rivera.

Za jedno stado je to pakleno teški put.

Nakon duge pauze Reb reče:

— Svaki je jahač dobio dvadeset dolara predujma. Bit će potrebna dva dana da se jahači dobro provedu u Dodge Cityju. Mislim da ćemo za dva dana moći razgovarati s momcima jesu li spremni da krenu s nama.

— Kao zaštitu dobijamo jedan odred vojske iz Laramieja — reče pukovnik. Iznenada ustane i pristupi Rebu. Stavi mu ruku na rame i reče:

— Mladiću, bio sam uvijek ponosan na tebe. Postao si pravi čovjek. Pomogni meni i Indijancima. Dovedi stado do Powder Rivera. a stotinama ćeš ljudi spasiti život! To je zadatak za valjane momke. Bit će teško. Bik Koji Sjedi će nas pokušati zaustaviti. A i mnogi glupi momci iz armije su protiv nas, jer misle da Indijanci nisu ništa drugo do štakori koje se mora

uništiti. Nema boljeg vođe i boljeg borca od tebe. Ukoliko uopće imam ikakvu šansu, imat ću je samo uz tvoju pomoć!

Zašutio je teško dišući. Reb je shvatio da taj stari oficir sada ne obavlja samo svoju dužnost, već da si je postavio i zadnji veliki zadatak u svom životu.

Reb Ward se prisjeti starih vremena. Kad je rat izbio bio je još momak. U armiji je bio prilično divlji. U ovom pukovniku, koji je tada bio još major, našao je velikog prijatelja. Pukovnik ga je volio zbog njegove odvažnosti u borbama.

— Pukovniče, pomoći ću vam koliko je to u mojoj moći. Vjerujem da će nam pomoći i većina mojih jahača, ali tek kad se malo odmore u Dodge Cityju. Morat ćemo pričekati dva dana. Tada ćemo vidjeti hoćemo li stado tjerati sa starim goničima ili...

— Hvala — reče tiho pukovnik. Pođe do svog konja i uzjaše.

I Cliff Morrow se popne u sedlo.

— Imam sobu u hotelu Imperial — reče hladno. — Ukoliko me budete trebali, možete me naći tamo.

Reb je šutio. Zagledao se za jahačima. Kad je topot nestao u daljini, pristupi mu Buck Fargo.

— Bit će teško — reče Buck i počeo se po neobrijanim obrazima.

II

Postupno su se goniči opet našli na okupu. Devetoricu su u kolima dopremili Reb i Buck. Njihove su konje morali skupljati po cijelom gradu. Kauboji su dolazili i sami i u grupicama. Svi su bili neispavani, umorni i

namršteni. Polijegali su ispod drveća ili u sjenovito žbunje.

Bili su mamurni.

A dan je prolazio.

Reb Ward je čekao da njegovi momci opet postanu normalni i ispravani.

Poslije podne je poslao Bucka Farga s nekoliko kola u grad, kako bi nabavili namirnice što će im trebati do Laramieja, kao i namirnica za indijanska sela.

Kad su se navečer vratili, Buck Fargo pokaže sve svoje kuharsko znanje i pripravi odličnu večeru. Miris jela okupljao je oko vatre sve više kaubojja.

Tek što se smrklo, Buck poviče.

– Krenimo, momci! Ima janjetine, svježeg graška, prženih krumpira, pite od jabuka...

Ljudi su bili šutljivi. Neraspoloženi i gladni. Već su dočuli da stado treba krenuti prema Powder Riveru. Znali su da će se nakon jela morati odlučiti žele li nastaviti put.

Jelo se šuteći. Ljudi su klečali, sjedili ili stajali oko velike vatre.

Tek što su pripalili cigarete i počeli ispijati kavu, u logor dojaše neki jahač. Bio je to pukovnik Lorrington. Obukao je drugo odijelo. Nosio je svoje stare vojničke čizme, hlače sa žutim prugama i kožnu jaknu s resama. Na glavi mu je šesir široka oboda, a iza sedla zavežljaj njegovih stvari. Očito je on već spreman za daleko putovanje.

Kad je došao do ruba vatre, sjaši i krene prema Rebu Wardu.

Ali prije nego što su izmijenili i jednu riječ, opet se začuje konjski topot. Ovaj put to je bio Cliff Morrow. Ušao je u logor

praćen grupom od pet jahača. Reče Rebu:

– Unajmio sam još nekoliko jahača.

Reb klimne glavom i promotri te jahače. Odmah je vidio da su to prekaljeni revolveraši. Tu je i Jim Ringo.

Tog momka koji je pretprošle noći došao u logor da ga izazove na borbu, Reb pogleda vrlo oštro.

– Što ćeš ti ovdje, Brazos Jim? – zapita ga suho.

Jim Ringo se nasmiješi:

– Unajmio me gospodin Morrow. Rado sam pristao, jer ću tako imati prilike da duže vrijeme iz blizine promatram Reba Warda, onog koji je odbio da se bori sa mnom.

To je rekao izazivajući i podsmijavajući se.

– Ukoliko se još koji put budete bojali – doda još podrugljivije – tada ću vas ja zaštititi. A mene se više ne morate bojati, neću vas više izazivati. Vi ste šef, zar ne?

Njegov je glas upravo kriještao. A njegove riječi nisu bile ništa drugo već novi izazov.

Reb polagano uzdahne. Pogleda u Cliffa Morrowa, pitajući se da li je to stvarno samo slučaj što je unajmio i ovog divljeg mladića.

Tada lagano zakorači prema Jimu Ringu. Ringove ruke krenu naglo prema oružju. Po izrazu u Rebovim očima shvatio je da se on više neće dati smetati od takvog poludjelog mladića. Naročito ne pred ljudima čiji je šef.

Tek što je Jim Ringo izvukao svoje revolvere, u bradu ga je pogodila brza Rebova pesnica. Pao je na zemlju. Jedan revol-

ver mu ispadne iz ruke a drugi je, nakon što se uspravio, usmjerio ka Reb Wardu. Bije-
sno je urliknuo.

Prije nego što je povukao obarač revolvera, začu se pu-
canj iz ruke Reba Warda. Nešto
vruće prohuja dužinom Ringo-
ve ruke. Bol je bila strašna –
poput udarca kožnim bičem.
On ispusti oružje.

A tada zaprepašteno pogleda
u Reba Warda. Još nikada u ži-
votu nije vidio čovjeka koji je ta-
ko brzo gađao. Istodobno je
shvatio da ga je Reb, da je to
htio, mogao pogoditi ravno u
srce.

– To je bilo dovoljno, Jimmy
– reče suho Reb Ward. – Sada
nestani!

– Zašto? – začu se glas Clif-
fa Morrowa. – Ti si pripitomio
već mnoge divlje momke. Svi su
oni kasnije postajali dobri jaha-
či. Potreban nam je svaki čov-
jek. Trebamo momke koji nisu
kukavice i koji žele zaraditi
dvostruku plaću. Neka ostane,
ukoliko to još uvijek želi.

Reb se zagleda u Cliffa Mor-
rowa kao da želi prozrijeti nje-
gove namjere. Ali istodobno je
shvatio da Morrow ustvari ne
traži ništa specijalno. Da, na
skoro svakom putovanju bilo je
divljih mladića koje je trebalo
priveći redu. To je ulazilo u
njegov posao. Kauboji koji tje-
raju stoku na velike udaljenosti
razlikuju se od onih kauboja
što jašu za neki ranč.

To su bili momci koji su svo-
jom smionošću i borbenošću
osvajali Divlji zapad.

Reb Ward se nakon nekoliko
trenutaka razmišljanja čvrsto
zagleda u Jima Ringa. U sebi je
iznenada osjetio želju da iz tog

divljeg mladića, koji je silom že-
lio postati revolveraš, ipak na-
pravi pravog čovjeka.

Reče oštro:

– Jime, ukoliko želiš ostati s
ovim goničima moraš se privik-
nuti na to da sam ovdje ja šef.
I nikad me više nemoj izazivati,
ti tvrdoglava budalo! Prvo se is-
kaži u poslu! Revolveraši baš i
ne vrijede mnogo! Nekorisni su,
ništa ne rade! Uglavnom su uo-
bražene budale.

Okrene se i svojim pogledom
prijede po licima svojih ljudi.

Iako su po vanjskom izgledu
dosta različiti, neke su im oso-
bine zajedničke. Svi su ti momci
vrlo čvrsti, žilavi i smioni.

S takvim je ljudima Reb
Ward dotjerao jedno stado kroz
snježnu mećavu, koja je trajala
sedam dana. Borio se uz njih
protiv bandita. Svladavali su
brze rijeke i nepregledne preri-
je. Prelazili su planine, a da po
cijele mjesece nisu ni na što
drugo mislili do na sigurnost
stada.

Dok ih je Reb promatrao, pro-
matrali su šutke i oni njega.

I oni najtvrdi cijenili su Reba
Warda.

On je čovjek koji vrlo snažno
djeluje na ljude upravo ih osva-
ja. Svi mu poklanjaju vjernost,
prijateljstvo, ljubav i privrže-
nost...

Mnogi ga upravo zbog tih
osobina i mrze. Cliff Morrow,
na primjer, dao bi mnogo samo
da ima neku od Rebovih osobi-
na pomoću kojih drži ljude pod
svojom vlašću.

Ali Cliff Morrow je ipak samo
običan trgovac.

A Reb Ward je šef goniča sta-
da.

Reb se nasmije i reče:

– Znam, ljuti ste. Ali stado će

ipak krenuti prema Powder Riveru.

— Cliff Morrow nas je u to uvalio — promrmlja gorko Jesse Lee. — Čak i da mu je na pamet pala ideja da svoja goveda proda na Sjevernom polu, mi bismo na temelju podmuklog ugovora bili prisiljeni da ih tamo i dotjeramo. Samo tako možemo doći do naše plaće. A svaki je od nas bio posve siguran da idemo samo do Dodge Cityja.

Jesse Lee zašuti, ali se oštro zagleda u Cliffa Morrowa. Ljudi su počeli mumljati s odobravanjem.

Cliff Morrow je šutio.

Reb Ward uto podigne glavu.

— Radi se i o drugim stvarima — reče i okrene se prema pukovniku. — Pukovniče, objasnite momcima.

On stane uz Reba.

Nisu samo pukovnikove riječi bile djelotvorne, već je i zvuk njegovog glasa i izraz lica govorio još više. Svaki čovjek oko vatre shvatio je da taj stari oficir želi ispuniti veliki zadatak iz čistog idealizma.

Kad je pukovnik zašutio, progovori Reb:

— Sada znate zbog čega ću ja krenuti na ovaj put.

Jedino što mogu učiniti jest to da i vas pozovem. Ukoliko netko ne želi s nama, može to reći i ja ću se potruditi da ga Cliff Morrow isplati.

Okrene se i pogleda u Cliffa Morrowa.

— K vragu i vaši ugovori, Morrow! Isplatit ćete plaću svakom momku koji ne želi dalje. Učinit ćete to, gospodine!

Svi su zašutjeli. Vidjelo se da snažna volja Reba Warda djeluje i na Morrowa.

Cliff Morrow je dovoljno bistar da zna da ne smije izazivati sukob.

Klimne glavom i promrmlja ledenim glasom:

— Svakako. Onaj tko je kuka-vica i želi istupiti, dobit će svoju zaradu. Ali na daljnjem putu će plaća biti dvostruka, a kad stado dovedemo do cilja, svakog očekuje i posebna nagrada.

— Tu će nam nagradu dodijeliti Bik Koji Sjedi i to toljagom — začu se jedan glas iz pozadine.

Opet je postalo tiho. Ljudi su razmišljali.

— Ja ću i dalje kuhati za vas — zazvoni glas Bucka Farga. Javi se i Tonto Bill:

— Pridružiti ću se i ja. Navikao sam na Buckovu hranu.

— Neću ni ja odustati — izjasni se Chapp Dunn.

Tek što je Dunn to izgovorio, javi se Tim Donald, gorostas iz Pecos, svojim dubokim glasom:

— Nisam još nikada vidio nijednog Siouxa, a želim provjeriti da li je istina što se o tim momcima priča.

Ostali su ljudi još čekali. Jesse Lee još nije progovorio. On je najbolji jahač među ovim gonjećima. Po prešutnoj hijerarhiji bio je odmah do Warda. Jašu već godinama zajedno i dobri su prijatelji.

Sve su oči bile usmjerene u njega. A on se zagledao u Cliffa Morrowa.

Cliff Morrow je izdržao pogled. Iznenada se Morrow nasmije i okrene prema Rebu.

Tvog ćemo se prijatelja Jessija morati odreći. Njega sam jučer morao izmlatiti. Bio je bezobrazan. Zbog toga, siguran sam, on neće htjeti jahati s nama.

Zar ne, Jesse?

Kod zadnjih riječi Cliff Morrow pogleda podrugljivo u crvenokosog Teksašanina.

No, Jesse Lee se naceri.

— To je glupost — reče. — Naravno da idem! Prevarili ste se, Morrow. Odem s vama jer bi bilo šteta propustiti taj užitak. A užitaka će biti na ovom putu, zar ne? Mi dvojica znamo za to.

Posljednje su riječi bile dvosmislene i svima je postalo jasno da između Jesse Leeja i Cliffa Morrowa mora postojati neka tajna.

Cliff Morrow je dobro vladao svojim licem. Samo se nasmijao. Nije se moglo primijetiti koliko je zabrinut i kakve misli proljeću njegovom glavom. Cliff Morrow je uvjeren da je Jesse Lee prisluškivao na vratima njegove hotelske sobe kad je kod nje ga bio onaj tajanstveni posjetilac. Kad je Jesse ušao u sobu, oštro se zagledao u papir na stolu, koji je bio konačni rezultat onog posjeta.

No, Cliff samo tiho reče:

— Bila bi šteta da se momčad mora odreći svog najboljeg čovjeka.

To je bilo sve! Napetost, koja se stvorila u samo jednom trenutku, opet je popustila. Nevada, Pete, Frank Selby, Alamo Rae i Dan Skynaer odmah su se odlučili za put.

Kad je nakon toga Reb Ward zapitao da li netko ne želi jahati sa stadom, nije se javio nitko.

— U redu — reče. — Krećemo sat prije izlaska sunca. Znao sam da nećete dopustiti da ovo stado tjeram sam. Gospodin Cliff Morrow ne bi im baš bio od velike koristi.

Svi su se nasmijali, jer im je bilo jasno da Cliff Morrow u

tom poslu ne bi mogao zaraditi ni za sol u juhi.

Prije nego što su se momci razišli kako bi se spremili za put i odspavali još nekoliko sati, začu se uzbuđen i hrapav pukovnikov glas:

— Hvala vam. Hvala. Vi ne možete ni pojmiti kakvom ste se velikom zadatku pridružili. No kažem vam, ako uspijemo, ući ćete u povijest. Moći ćete biti ponosni, prokleta ponosni!

Reb Ward je u međuvremenu prišao jahačima koje je doveo Cliff Morrow.

Bili su to očito revolveraši. Nije ih upitao za imena jer je znao da je to nepotrebno. Takvi momci mijenjaju imena tako često kao što neki čovjek mijenja košulje.

Zapitao se samo da li je Cliff Morrow unajmio te ljude kao neku vrst tjelesne straže.

— No, dobro — reče im. — Iskušat ćemo vas. Ukoliko ne budete dobri, otići ćete.

— Ali unajmio nas je gospodin Cliff Morrow, zar ne? — promrmlja jedan od njih.

— Ali ja vodim ovo stado — odvrati Reb. — Sve dok je stado u pokretu, samo je jedan čovjek tu da daje naloge. A to sam ja. Zar ne Cliff?

Osmjehne se Morrowu.

Cliff Morrow mu odgovori smiješkom, ali obojica su znali da se ne podnose. Na dugom putu od Teksasa do Dodge Cityja to im je postojalo sve jasnije.

III

Prošla su tri tjedna putovanja. Na drugoj obali Platte River stado je stalo da prenoći.

Jim Ringo je stražario uz konje.

Ringo je izdržao puna dva sata, a tada ga uhvati umor. Iza sebe je imao težak put, a današnji je dan bio posebno naporan. Sjeo je i naslonio se na stijenu. Još nikad u životu nije provodio toliko vremena u sedlu. Želio se odmoriti nekoliko minuta, tek toliko da popuši cigaretu. Ali zaspe još dok je motao cigaretu.

Probudio ga je pucanj, pokušao je ustati, ali se u tom trenu na njega sruči neko teško tijelo. Oslobodio se tog tereta i u jurnjavi svjetlu shvati da je to tijelo mrtvog Indijanca. Još je uvijek stiskao držak noža. Nedaleko od njega odjeknu novi pucnji.

Začuje se krik, a zatim topot konja koji su se udaljavali.

Jim Ringo je izvadio svoj pištolj i gledao unaokolo. K njemu je koračao neki plečati muškarac. Bio je to Reb Ward. U logoru su se svi razbudili. Stizali su jahači. Zaorio se glas:

— Što se to dogodilo?

— Sve je u redu! — vikne Reb Ward. — Gotovo je! Bilo je to svega nekoliko Indijanaca. Otišli su!

Jahači se okrenu i odu. Čuo se glas Jesse Leeja koji je smirivao uznemirene konje.

Reb Ward pogleda u Ringa.

— Brazos Jimmy — reče tad hladno. — Brazos! Divlji Jim Ringo. Ako drugi put zaspiš na straži, odrezat ću ti uši. Zar te nisam pitao jesi li umoran i hoćeš li radije na spavanje? Nisam želio ostaviti ove konje na čuvanje nekom nježnom momku, kojemu bi prije svega trebao krevet.

Naglo se okrene i ode.

Jim Ringo se zagleda za njim.

U tom trenutku stigne Jesse Lee. Reče Ringu:

— Nadam se da ćeš zapamtiti ovu lekciju, divlji Jime.

Tada se približi i tiho zapita:

— Izgleda da ti ne pripadaš onoj četvorici momaka što ih je doveo Cliff Morrow? Promatrao sam te. Ali zbog čega te je Morrow unajmio?

Jim Ringo ne odgovori odmah. Gledao je u mrtvog Indijanca pred svojim nogama. Shvatio je da mu je Reb Ward spasio život. Da je Reb stigao samo sekundu kasnije, sada bi Jim Ringo bio mrtav.

Prene se iz tih razmišljanja pogleda u Jesse Leeja.

— Stajao sam za barom u Dodge Cityju — reče. — Cliff Morrow je ušao sa ostalom četvoricom i naručio im viski. Čuo sam da zalijevaju početak posla. No, tada sam i ja već bio poprilično pijan i vrlo razdražen. Rekao sam da je Reb Ward najobičnija kukavica jer nije htio prihvatiti moj izazov. Rekao sam i to da ću kad-tad naći mogućnost da se ogledam u dvoboju s Rebom. Na to se Cliff Morrow nasmijao i zapitao me da li želim jahati za njega. Tako bih mogao biti u blizini Reba i čekati svoju priliku. Pristao sam i dobio stotinu dolara kao predujam.

Jim Ringo zašuti. Jesse Lee je razmišljao.

— Aha — reče tada se okrene i pode prema logoru. Ali ga zaustavi molećivi Ringov glas:

— Jesse, ostani još samo trenutak! Bio sam velika budala. Ne kažem to samo zbog toga što mi je Reb Ward danas spasio život. Shvatio sam po mnogim drugim stvarima da sam ja ništarija, a da je Reb veliki čov-

jek. Toliko velik da ja to nikad neću dostići. Reb Ward mi je upravo dao i treću lekciju. Više mi ne treba. Ponekad pomislim da mi je Reb uistinu drag. Značilo bi mi mnogo kad bi me on cijenio. Pokušat ću postati bolji. Nikad više neću povući revolver na njega. Želio bih da se prema meni odnosi kao i prema ostalim momcima. Ja...

— No, dobro, Jim — prekine ga Jesse. — Svi smo mi nekad bili pomalo divlji momci s krivim predodžbama o životu. Jednog smo dana postali ljudi sa sasvim drugačijim idejama u glavi. I ti ćeš to postići, Jimmy.

Jesse je opet krenuo, ali ga Jim zaustavi još jednom:

— A Cliff Morrow i ona četvorica? Mnoge sam već sate razmišljao zbog čega me Cliff Morrow zaposlio kad je čuo da sam bijesan na Reba Warda i...

— Sve će biti u redu — reče Jesse tiho. — Ne razbričaj si glavu time. Ni ja još nisam shvatio kakvu igru igra Cliff Morrow. U svakom slučaju on nešto kuha. No ja pazim na njega. Jesse Lee je uvijek oprezan.

Jesse Lee se udalji, a Jim Ringo krene prema svom konju. Drugi čuvar konja stigne iz logora. Smijao se i bio je dobro ispavan.

— No, Jime — reče. — Uskoro će postati pravi lovac.

— Kako to misliš? — zapita Jim Ringo oštro očekivajući podsmijeh, iako glas njegovog prijatelja nije tako zvučao

Momak je bio zaprepašten:

— Što je to s tobom Jime? Reb Ward nam je upravo ispričao koliko si bio brz. Pretvarao si se da spavaš, a kad ti je Indijanac prišao, ti si ga zgrabio u

pravom trenutku. Dakle, to ja stvarno ne bih uspio.

Ringu je zastao glas u grlu. Shvatio je da ga Reb Ward nije želio raskrinkati i ispričati svima da je u stvari zaspao na straži. Bilo mu je jasno da mu njegov šef daje novu priliku. Za ovu će grešku znati samo njih dvojica.

Znao je da će sada pokušati sve kako bi osvojio Rebovo priznanje. Najveća mu je želja da ga Reb Ward jednog dana prizna svojim prijateljem.

IV

7. listopada stado je stiglo do Laramieja. Bila je već noć kada su postavili logor. U daljini su se vidjela svjetla utvrđenja Fort Laramie i samog naselja.

Reb Ward je polovici ljudi dopustio odmor i pobrinuo se za to da svaki jahač dobije po deset dolara predujma. Cliff Morrow je na to pristao bez riječi. Tada se Morrow popeo u sedlo i nestao u smjeru Laramieja.

Oko stada su jahali čuvari. Neki su ljudi već spavali, a Buck Fargo se bavio svojim pećima — upravo je pekao kolač.

Reb Ward je sjedio uz vatru.

Čekao je pukovnika Lorringa koji je još prije nekoliko dana odjahao ispred njih.

Jim Ringo stigne iz mraka, pride vatri i naspe si šalicu crne kave. Pogleda u Reba Warda i reče:

— Šefe, želio bih se ispričati. Bio sam budala! Ja...

— Dobro, Jime — prekine ga Reb Ward smireno. — Sve je u redu. Nikad nisam imao ništa protiv tebe.

— Znam, šefe. Ja više nisam onaj nekadašnji bijesni vuk. Držao sam da je cijeli svijet loš, pa

sam želio postati još lošiji, jer mi se to činilo jedinom prilikom za uspjeh. Mi Ringovi smo svi slični. Nikad još nisam bio u ovakvom društvu. Sve mi se čini drugačijim.

— Dobro, dobro — mrmljao je Reb. — Možeš mi učiniti uslugu. Odjaši u Laramie i pripazi na Jesseja. Osjećam da se Jesse nakon Dodge Cityja ponaša nekako čudno. Čini mi se da on ne mrzi Cliffa Morrowa samo zbog batina što ih je dobio u Dodge Cityju. Mora tu biti još nečega. Stalno uhodi Morrowa. A ukoliko između njih postoji neki nesporazum, tada bi svađa najprije mogla izbiti u Laramieju. Zato odjaši tamo i pripazi na Jesseja. Spriječi sukobe. Ostani uz Jesseja, ukoliko ga pronadeš. Prije nekoliko dana mi je rekao da mu se sviđaš.

Jim Ringo je nekoliko trenuta stajao kao ukopan. Kroz njegovu su glavu prolazile mnoge misli.

Čudio se Rebovom istančanom instinktu.

Prisjetio se da su i četvorica jahača Cliffa Morrowa također odjahali u Laramie.

I on je osjećao da s Cliffom Morrowom nešto nije u redu.

Tek tada Jim shvati s kolikim je povjerenjem Reb njemu dao ovaj zadatak.

— Hvala vam, šefe — reče promuklo, — hvala na povjerenju!

Jim Ringo odjaši u galopu, a Reb Ward ostane sjediti uz vatru. Buck Fargo ga nije htio smetati.

Pukovnik Lorrington je u logor stigao u jedan sat poslije ponoći. S njim je dojahao još jedan čovjek koji je od glave do pete

bio obučen u odijelo od jelenje kože.

Sjahali su i prišli Rebu.

— Ovo je Emmet Ketshum — reče pukovnik. — On je vojni izvidnik i vodit će nas do Powder Rivera.

Reb Ward i Emmet Ketshum se pogledaše preko vatre. Pažljivo su proučavali jedan drugoga i postajali su sve zadovoljniji.

Izvidnik je znao dobro ocijeniti ljude i znao je da ima pred sobom hladnog, šutljivog i spretnog Teksašanina, u kojem se kriju i druge osobine ljudi posebnog kova.

Reb Ward je gledao u visokog i mršavog čovjeka, čija je plava kosa bila skoro bijela. Smjele i oštre crte njegovog lica odavale su, također, čovjeka u kojeg se može pouzdati, naročito u opasnostima što ih nosi prerija.

Izvidnik se iznenada nasmije i reče:

— Ne razumijem se nimalo u goveda, Teksašanine. Nešto malo znam o Indijancima. Zbog toga vam moram reći da bih najradije, kad bi se to moglo, goveda stavio u neku vreću i skrovitim ih štažama prenio od Powder Rivera.

— To baš neće biti moguće, Kožna Čarapo — naceri se Reb. — Krave su poput svojeglavih dama. A bikovi uvijek jure glavom prema zidu. Dakle, ukoliko nemaš neku bolju ideju, prijatelju...

— Vojska ima neku ideju, pa nam je dala dvije čete konjice pod komandom majora Terze Wayna — promrmlja pukovnik Lorrington. Njegov je glas zvučao vrlo gorko.

– To je otprilike stotinu konjanika – nastavi tada s još više gorčine. – Osim poručnika i vodnika ostalo su sami zeleni regruti koji nikad u svom životu još nisu vidjeli pravog Indijanca. . . Već sam poslao žalbu u kojoj sam ukazao na manjkavost te vojničke zaštite. Ali mi ne možemo dalje čekati. Zima je već tu! Reb, ovo je puno gore, no što sam mislio.

Reb lagano pokrene svoja široka ramena. Cvrsto se zagleda u izvidnika.

– No, kolike su naše šanse?

– Ne poznajem baš dobro majora Terza Wayna – nasmiješi se Emmet Ketshum. – Ali mi je poznato da on svakog dana kazni nekolicinu vojnika zbog lošeg načina pozdravljanja, te da kontrolira da li vojnici nose čisto donje rublje. Da li on zna išta više od vježbanja vojnika – nisam baš siguran. Ima savršeno sašivenu uniformu, koristi kreme i sapun od jorgovana, a brada mu je nalik na onu Buffalo Billa. Mislim da pripada onoj vrsti oficira koji svaki dan čestitaju vojsci zato što ima njih u svojim redovima.

Glas izvidnika je pri kraju postao pun gorčine.

Reb Ward se zagleda u vatru. Tada podigne glavu prema sjeveru. Izgledao je poput vuka koji njuši i osjeća opasnost na daljinu.

– No, dobro – promrmlja tada. – Iskušat ćemo, dakle, da li je jedna grupa Teksašanina dovoljno jaka da dopremi pet tisuća goveda i nekoliko kola do odredišta u Powder River.

Emmet Ketshum se nasmije grohotom.

Pukovnik je glasno uzdahnuo.

A tada Ketshum tiho zapita:

– Kada možemo krenuti sa stadom? Major bi to želio znati.

– Prekosutra – odgovori Reb. – A sutra ću ja krenuti u tvrđavu da se upoznam s majorom.

V

Cliff Morrow je ušao u hotel. Jesse Lee ga je slijedio. No u predvorju hotela dočeka ga neki starac sa sačmaricom u ruci. Uperio ju je u Leeja.

Istodobno iz susjedne prostorije izađu dva namrgođena revolveraša. I u njihovim su rukama bili revolveri.

Jesse Lee nije bio budala – smjesta je dopustio da ga razoružaju.

Starac ga suho zapita:

– Želio si razgovarati s gospodinom Percyjem Millerom, prijatelju?

– Da – naceri se Jesse. – Njemu i mojem šefu, koji se upravo tu nalazi, imam predati jednu važnu obavijest. Pusti me gore. Koja je to soba. . . ?

– Odvedite ga! – odbrusi starac.

Dva gruba momka to i učinili su. Izgurali su Leeja na dvorište.

– Sto mu gromova – počne Jesse. – Ali ja želim samo. . .

U tom ga trenutku drška revolvera pogodi u glavu. On zatetura, a jedan od revolveraša ga čvrsto uhvati za ruku. Vodili su ga dalje.

Nakon dvadesetak koraka stigoše do nekolicine privezanih konja.

– Uzjaši, Teksašanine – reče jedan od njih, dosad vrlo šutljiv momak. – Idemo na malu šetnju. Kad budemo prelazili ulicu, neka ti glava bude oborena.

I nemoj se ničega bojati, crvenokosi. Želimo samo malo popričati s tobom.

Jesse uzjaši. Odmah je primijetio da sjedi na nekom starom kljusetu, koje se nikako ne bi dalo nagovoriti na galop.

Izjahali su iz hotelskog dvorišta, brzo prešli ulicu i ubrzo se našli u preriji.

Noć je, ali se u daljini ipak raspoznaju brežuljci prema kojima su krenuli. Prošli su kroz gusto žbunje i našli se ubrzo na rubu jedne doline.

– Sidi, Teksašanine – reče jedan od pratilaca.

Jesse Lee posluša. On je prilično čvrst i smion. Ali nije budala. Znao je vrlo dobro da nenoružan nema nikakve šanse protiv ove dvojice.

Počeo se brinuti. Bio je siguran da mora iskoristiti prvu moguću priliku da se oslobodi iz ove zamke. Postao je nervozan. Tada, u Dodge Cityju, kroz zatvorena je vrata razumio svega nekoliko riječi. Nije shvaćao njihov pravi smisao. Naslućivao je samo da se Cliff Morrow nalazi u rukama izvjesnog Percyja Millera, te da će po njegovom nalogu morati učiniti neke stvari. Danas je htio saznati nešto više, jer je znao da će u Laramieju doći do novog razgovora između Millera i Morrowa.

– U Dodge Cityju je čuo Millerove riječi:

– O ovome nikome ni riječi! Čut ćemo se ponovo u Laramieju – hotel Union Jack.

Zbog toga se Jesse Lee i pojavio u Laramieju.

A sada se našao u škripcu.

Laganim se korakom udalžio od konja, no čuvar je bio stalno pored njega. Bio je to snažan

čovjek, grubog lica, pravi revolveraš.

Drugi je momak privezivao konje. Tada potraži drva i zapali vatru. Pride Leeju i reče svom partneru:

– Može, Willy!

Jesse začu kako su obojica snažno uzdahnuli. Shvatio je taj znak i brzo se sagnuo i okrenuo. U zamku je odbacio kolt jednog od revolveraša, a pesnicom ga pogodio ispod remena. U jednoj ovako opasnoj situaciji se nije moglo misliti na fair play.

Ali danas Jesse nije imao sretan dan. Dvojica revolveraša su očito navikli na tučnjave. Dok se on bavio jednim već bi ga drugi snažno udarao.

Kad se osvijestio, shvati po bolovima u cijelom tijelu da su ga dobro premlatili. No prisjećao se i trenutaka kad je njegova pesnica pogađala prava mjesta na protivnicima, prije nego što su ga svladali.

Podigne se s mukom. Vatra je gorjela tik uz njega. Pogleda dvojicu revolveraša. Jedan je pritiskao maramicom nos. Snažno mu je krvario.

– Pričekajte koju minutu, pa možemo nastaviti. Već ću vas ja srušiti na zemlju – prousti Jesse teško dišući i pokušajući ustati. No jedan od momaka ispruži svoju nogu i gurne Jesseja u prsa tako da je pao natrag na leđa. Prevrne se režeći i opet pokušajući ustati.

U tom trenu zastane.

I obojica njegovih čuvara se ukočiše.

Razlog za to bio je oštar i divlji glas iz grmlja:

– Dosta je toga! U vas je upečen revolver!

Da, bio je to poznati glas.

Grmlje se razmakne i čovjek s revolverom izađe i stane lijevo od revolveraša. No ti su momci u ovakvim prilikama bili uvijek spremni da cijeli svoj dobitak stave na jednu kartu.

Revolveraši su shvatili da imaju posla samo s jednim čovjekom. I kad je vatra u jednom trenutku buknila malo jačim plamenom, napali su kao po zajedničkoj komandi.

Sagnuli su se i trgnuli svoje koltove.

Bili su vrlo brzi i uvježbani. Očito im to nije bilo prvi put da upotrebljavaju revolve-re.

Jesse Lee se također brzo snašao. Bacio se u noge jednog od revolveraša. Momak je zate-turao i pao. Ruka kojom je mislio dodirnuti zemlju ušla je ravno u vatru.

A u međuvremenu su se čuli revolverski hici. Jesse na to nije obraćao posebnu pažnju. Bacio se na svog protivnika i čvrsto ga obuhvatio. Okrenuo mu je ručni zglob i oduzeo revolver. Tada se uspravi s revolverom u ruci.

— Gotovo je — otpuhne.

A kada je bacio brzi pogled u stranu sa zadovoljstvom primijeti da se nije prevario čiji je glas čuo.

Bio je to stvarno Jim Ringo. Mora da je pogodio drugog revolveraša, jer su se sa zemlje čuli bolni jecaji.

— Završimo ovu predstavu! — reče Jesse i pogleda u svog protivnika koji je polako ustajao s uzdignutim rukama. Jedna mu je ruka bila opaljena vatom, a rukav košulje se još uvijek dimio.

— Hvala ti, Brazos Jim — tiho

će Jesse. — Što se dogodilo s drugim »gospodinom«?

Jim Ringo odvrati nakon nekoliko sekundi:

— Nisam baš tako vješt kao Reb Ward. Razmrskao sam mu ruku i metkom zaparao rebra. Nisam to baš učinio onako nježno kao Reb sa mnom.

To je rekao žalosnim glasom.

I pored toga što je Jesse sada imao razmišljati o mnogim stvarima, na umu mu je ipak bio Jim Ringo.

Taj mladić je htio izbjeći ubojstvo. Želio je poput Reba Warda, makar bio u životnoj opasnosti, majstorskim hicem samo izbiti oružje iz ruke svog protivnika.

Sada je tek Jesse Lee shvatio kakav je uzor postao Reb Ward u Rinogovim očima.

— Pucao je prvi — doda Jim Ringo. — Tada sam ga pogodio, no budući da je on i dalje pucao, morao sam upotrijebiti i drugi metak. Bilo je dobro što si ti drugog »gospodina« zadržao daleko od mene. Inače bih ovoga morao ubiti.

Jesse Lee je bio užasnut. No, ne reče ništa. Nije želio reći Ringu da je sa svojim obzirima izazivao sreću. O tome će već jednom pričati sa Jimom...

— Zavij mi ruku, Jimmy — reče Jesse i približi se svom protivniku koji je, osim malo izgorjene ruke, ostao potpuno čitav.

— Prijatelju — obrati mu se Jesse kroz zube. — Čini mi se da se stvari više ne odvijaju u tvoju korist. Ti i tvoj partner ste zakazali. Mister Percy Miller će vam zbog toga zacijelo odsjeći uši. Zbog čega ste me progonili?

Čovjek se zagleda u Jesse Leeja, a tada na tren baci po-

gled na Jima Ringa, koji se brinuo oko ranjenika.

— Vi dvojica ste prilično poštteni — promrmlja on.

— Unajmio nas je Percy Miller — nastavi tada. — Poznavao nas je, jer smo se često sretali u mnogim gradovima. A budući da smo bili bez posla, on nam je dao ovaj posao. Nije znao sasvim sigurno da li će netko pratiti Cliffa Morrowa, ali je računao i s tom mogućnošću. Za tebe je rekao da imaš lošu naviku — da prisluškuješ na vratima. Trebali smo te odviknuti od toga. A kada od tebe čujemo sve što znaš i sve o tome s kim si već razgovarao o tome, Percy Miller bi nam platio po dvije stotine dolara.

— A tada... što bi se nakon toga dogodilo sa mnom? — zapita gorko Jesse.

Čovjek slegne ramenima.

— Jedan od nas bi mu podnio izvještaj. Tada bi možda Percy Miller osobno došao ovamo.

— Govoriš kao da čitaš iz knjige — procijedi Jesse. — Da li si uvijek tako razgovorljiv kad si u stupici?

Momak se naceri.

— Ne baš uvijek — reče. — Ali sada se mi dvojica ne možemo pojaviti pred Millerom. Mi smo dosta snažni momci, ali u usporedbi s njim samo smo male ribice. Zakazali smo i on bi mogao biti vrlo ljut zbog toga. A budući da ste vi tako dobri prema nama, mislim da ćete nas pustiti.

— Ah! — usklikne Jesse.

— To bi bilo najbolje za tebe, crvenokosi — promrmlja revolveraš.

Jesse Lee je razmišljao. Shvatio je da ovaj momak prilično dobro prosuđuje stvari.

Čovjek je nastavio:

— Ti bi mogao nekoliko dana biti potpuno nevidljiv, Jesse Lee. Kasnije bi se opet mogao priključiti stadi, zar ne? A moj prijatelj i ja bismo ipak mogli otići do Percyja Millera. Možemo mu reći da smo se morali boriti s tobom jer si drugi revolver imao skriven ispod odjeće. Možemo mu reći da smo te ubili. Tada će nam on isplatiti naše dolare. Kad ih budemo imali, mi ćemo nestati. Kad Percy Miller sazna da si ti još uvijek živ, mi ćemo biti već daleko. Tako ćemo svi imati koristi od toga, zar ne? Mi ćemo od Percy Millera dobiti naš novac, koji nam ne bi dao da zna da smo izgubili borbu. Miller će neko vrijeme misliti da si ti uništen, tako da ćeš ti imati više aduta u ruci. Čovjek za kojega se misli da je mrtav može uvijek prirediti neko iznenađenje. Evo, to je moj prijedlog, gospodine Lee.

Jesse je i dalje razmišljao.

Tada klimne potvrdno. Osjećao je da će se ova dva revolveraša stvarno ponašati onako kako budu obećali.

Okrenu se.

— Ovog ranjenog ćemo staviti na konja, Jim — reče.

To su i napravili. Tada se Jesse obrati drugom revolverašu:

— Odvedi ga liječniku. Povedite sobom i ovo staro kljuse. Budući da sam mrtav, ne treba mi više konj. A sad nestanite prije nego što dobijem želju da vam vratim dobijene batine.

— Ti si stvarno otmjen čovjek — promrmlja revolveraš.

Uzjaše i vodeći konja s ranjenikom koji je stenjao, nestane u grmlju. Za sobom je vodio konja na kojem je dojahao Jesse.

Kad se topot konja izgubio,

okrene se Jesse mladom Ringu.

— Jim — reče mu. — Ukoliko se ikad nađeš u gužvi, znaj da ću te ja izvući iz nje. Inače nisam ovakva šepRTLja. Ali danas sam se uvalio u nevolju poput nekog početnika. Sjest ću iza tebe na konja, Jim. I...

VI

Reb Ward se probudi isti tren čim su se Jesse Lee i Jim Ringo približili njegovom ležaju.

— Jesse — promrmlja on. — Ne želiš mi valjda staviti kakvog miša u džep?

— Ne, ja sam upravo u lovu na tigra — promrmlja Jesse. — No prije nego što nestanem na neko vrijeme, želio bih ti ispričati jednu priču.

Tada je Rebu ispričao sve o tome što je čuo u Dodge Cityju i što mu se otada sve dogodilo. Završio je riječima:

— Na stolu u hotelu u Dodge Cityju je stajalo neko pismo. Cliff Morrow je bio bijesan što sam to vidio, te me je izgurao iz sobe. Reb, Morrow je očito pod utjecajem tog Percyja Millera. Miller se sigurno zove ustvari nekako drugačije i čini se da je opasan poput zvečarke. Kada sam izašao iz sobe Cliffa Morrowa, Miller me kratko pogledao i siguran sam da je već tada posumnjao u mene. U Laramieju je Cliff Morrow opet otišao do njega. Vjerojatno da bi od Millera dobio nove naloge. Miller je računao s tim da ću ja pratiti Morrowa i prisluškiivati njihov razgovor. Reb, mora da se radi o nekoj vrlo ozbiljnoj stvari.

Sva trojica su zašutjeli. Razmišljali su.

Tada reče Ward:

— Ako je usmjereno protiv nas, jednog dana ćemo to otkriti.

— To ću ja otkriti — brzo odvrati Jesse. — Uzet ću drugog konja, i nestati. Otkrit ću što to smjera Percy Miller kad stado krene prema sjeveru. A kad to otkrijem, opet ću vam se priključiti.

— U redu, Jesse, ali pripazi se.

— Prikradam se tigru — reče Jesse. — Pobrini se za mog konja koji je još uvijek privezan ispred hotela u Laramieju. A ukoliko hoćete i malo veselja, raspitajte se kod tamošnjeg šerifa da možda ne sjedim u njegovom zatvoru. Pošalji momke da me traže. Tek tada prijavi moj nestanak.

— Pobrinut ćemo se za to, gospodine Lee — potvrdi Reb i ponovno se ispruži.

— Jimmy je dosta dobar momak, zar ne Jesse — promrmlja tiho.

— Postat će on suho zlato-odgovori Jesse i otpuže, kako ne bi probudio ostale spavače.

*

Slijedeće jutro Reb Ward odjaše u grad. Svi ostali ljudi su ostali u logoru pripremajući se za dugi put.

Pred hotelom je stajao Cliff Morrow. Očito je već doručkovao, ali nije izgledao baš zadovoljno. Nervozno je žvakao cigaru.

Reb se zaustavi i pogleda Morrowa.

Krećemo sutra rano ujutro. Uskoro će u grad stići Buck Fargo u kupovinu. Trebamo i municiju. Morat ćeš platiti prilično veliki račun. Uzet ćemo i nekoliko buradi baruta.

Cliff Morrow samo klimne,

okrene se i uđe u hotel. A Reb Ward je za cijelo vrijeme osjećao kako iz Morrowa struji neprijateljstvo.

Lagano odjaši dalje. Zavezan o jednu gredu stajao je Jessov konj. Grickao je gredu, poput nekog dabra. Blizu tog mjesta stajao je čovjek sa šerifskom zvijezdom na grudima. Reb sjaise i priveže svog konja.

— Ovaj šarac ždere drvo kao pravi dabar — reče šerif. — Ova će greda uskoro otići dodavola. Vlasniku ovog konja naplatiti ću dva dolara kazne zbog uništavanja gradske svojine.

— Vlasnik konja se zove Jesse Lee i jedan je od mojih jahača — objasni Reb ozlojeđeno. — Mora da se opio i sada leži u nekom kutu. Danas se uopće nije pojavio na poslu.

Serifove oči zasvijetle:

— A, vi ste zacijelo Reb Ward, onaj koji želi stado goveda odvesti Siouxima! Slušajte, Ward, u gradu ima nekoliko vrlo loših došljaka, kojima bi na um mogla pasti ideja da postanu čuveni. Svugdje ima takvih budala koji...

— Budite bez brige — promrmlja Reb i ode dalje.

Na slijedećem uglu nalazi se veliki dućan. Najveći u gradu. U njemu je i modni salon za dame.

Dok se Reb približavao dućanu, pristigla je i neka lagana kočija. Njom je upravljala mlada žena. Stigla je velikom brzinom i jedva je zaustavila konje uz pločnik. Osvrnula se.

Reb se nasmije i pride.

— Mogu li vam pomoći? — zapita, budući da je zapregla bila još uvijek nemirna. Umiri konje i reče.

— Čvrsto povucite kočnicu. A

ukoliko vaš posao neće dugo trajati, pričekat ću ovdje i pričuvati konje. Životinje su joj uvijek željne trčanja.

Djevojka u kolima nijemo ga je slušala. Nakon toga side s kočije i okrene se Rebu.

— Kauboj — obrati mu se. — Računala sam s tim da ćete biti ovdje i pomoći im. A slijedeći ću put s ovom zapregom prije odlaska u grad još malo projuriti okolicom. Životinje su, očito, željne trčanja.

Nasmijala se. Bila je to djevojka srednje visine, i skladno građena. Kosa joj je bila tamnocrvena, a oči sivoplave.

Izgledala je prekrasno za čovjeka koji je još od proljeća na putu sa stokom i koji se skoro uopće nije više mogao prisjetiti kako izgleda lijepa djevojka.

— Kad se budete vozili okolicom, trebat će vam muška zaštita. Šteta što sutra već krećem na put stadom. Možda bih u protivnom imao priliku da vam budem na usluzi.

Pogledala ga je pažljivo — od glave do pete. Vidjelo se da je vrlo ponosna i samoupozdana. Sigurno je odrasla među muškarcima. Inače njezin pogled ne bi bio toliko slobodan i izravan.

Nasmije se još jednom:

— Da niste vi možda Reb Ward, čovjek koji vodi pet tisuća goveda na sjever?

— Oprostite mi što se nisam predstavio — promrmlja on i skinje šešir, dok je drugom rukom pridržavao konje.

— Ja sam Reb Ward i nemam neki posebno dobar poziv.

— Trebali biste malo skratiti svoju kosu — reče ona. — A od sutra ćete mi moći biti na usluzi onoliko koliko budete željeli.

– Ali, kažem vam, lady, da sutra idem sa stadom...

– Bar zato! – prekine ga ona. – I ja krećem na taj put. Major Terz Wayne, koji će štititi vaše stado, moj je suprug. U vojsci vrijedi pravilo da oficirske žene imaju pravo stanovati tamo gdje su njihovi muževi u službi. Imat ćete, dakle, vremena da mi dijelite lekcije o konjima, kauboju!

Zabaci glavu i okrene se. Malim je koracima krenula ka vratima dućana. Njena je haljina lepršala i Reb zapazi da nosi moderne cipele s visokom potpeticom.

I tada se dogodilo – lijeva potpetica je upala u procijep između dasaka pločnika. Pala je na koljena i Reb ugleda bolnu grimasu na njenom licu. Tiho je kriknula. Tada se ugrizla za donju usnicu i pokušala osloboditi nogu.

To joj nije uspijevalo jer ju je boljela noga u gležnju.

Reb pusti konje i požuri k njoj. Morao joj je podići suknju, kako bi izvukao cipelu. To mu je pošlo za rukom, a mlada je žena pritom opet bolno uzviknula.

– Pažljivo, kauboju – progovori kroz zube. – Ja nisam jedna od vaših rogatih životinja, koju vi lasom možete izvući iz svake rupe. Ja sam žena!

– To sam odmah primijetio – nasmije se Reb i pomogne joj da ustane. Krenuli su prema kočiji. U tom trenutku konji pojuriše sami, a lagana kočija je poskakivala za njima usprkos zakočenih kotačima. A pored konja je trčao uzročnik njihovog bijega – mali pas. Uzvitlala se prašina. Ljudi su izjurili iz

kuća. Dvojica su skočila na konje i pojurila za kočijom.

Mlada je žena visila u Rebovim rukama. Čvrsto je zagrizla usnicu i postajala je sve blijeda. Bol je morala biti vrlo snažna, ali ona ju je dobro podnosila.

Reb nije dugo oklijevao. Podigne je u svoje naručje i pogleda je u lice.

– Nemojte se opirati tome da vas nosim na rukama – promrmlja Reb. – Sada morate liječniku. Mislim da je za vas zadužen liječnik u tvrđavi.

Stigao je do svog konja. Pozove ga:

– Major, dodi!

I životinja stvarno pride pločniku koji je za dvije stepenice nadvisivao cestu. Reb Ward je prilično visok, tako da je s mladom ženom u naručju samo opkoračio i uzjahao konja.

– Major, kreni! – reče svom vrancu. Konj podigne uši, okrene glavu i ponjuši. Tada krene.

Na ulici je stajalo nekoliko radoznalaca. Taj su prizor promatrali šutke i nepokretno.

Mlada je žena sjedila ispred Reba, a njegove su je ruke pridržavale. Ona uzdahne:

– Zar vi činite uvijek samo ono što držite za ispravno? Mislim da moj suprug, major Terz Wayne, neće znati cijeniti vaše nastojanje da me na konju dopremite u tvrđavu.

– To je najbrže, najjednostavnije i najbolje rješenje – promrmlja on. – Tako ćete najbrže dobiti liječničku pomoć, zar ne?

Ona ga pogleda. Lica su im bila vrlo blizu i Reb je vidio da je vrlo mlada i lijepa. Osjetio je i njen miris.

– Šteta – reče tiho.

– Zašto šteta?

– Vi ste prelijepi za vojsku – odvrati on kratko. I doda mnogo tiše: – U pograničnim vojnim tvrđavama lijepe i mlade žene stare vrlo brzo. Vidio sam takve žene u Teksasu, Novom Meksiku i Arizoni. Vojska ne zahtijeva mnogo samo od svojih vojnika...

– Odrasla sam u vojsci. Može se reći da sam i sama skoro vojnik – objasni ona mirno. – Moj otac je pukovnik Baxter, koji zapovijeda trupama u kraju oko Powder Rivera. Sada se ustvari vraćam kući. Moj zavičaj je uvijek bio tamo gdje se nalazio moj otac, pa čak i u zemlji Indijanaca. Zadovoljna sam sa svim što uz to pripada: mjestom za parade, spavaonicama, kantinom, zvukovima trube i drvenim zidom oko tvrđave. Bila sam četiri godine u mirnijim krajevima i već čeznem za tim. Moj će muž biti podređen mom ocu. Zbog toga sam vrlo sretna.

Naglo je zašutila, kao da ju je postalo stid što otkriva svoje misli pred tim snažnim kaubojem.

U međuvremenu su napustili grad i već su se približavali tvrđavi.

– Kako je vašoj nozi? – zapita Reb smireno.

– Dosta boli. Sigurno je iščašena. A ja vam još jednom ponavljam da major baš neće biti zadovoljan kad vidi da se nalazim na konju jednog kauboja...

– U tom je slučaju on obična budala – prekine je Reb. Ušli su u tvrđavu. Straža propisno pozdravi. Ali Reb primijeti kako oba vojnika jedva suzdržavaju smijeh. No to je bilo i razumlji-

vo, jer ne događa se svaki dan da u tvrđavu na ovaj način stiže oficirska žena, najljepša u krugu od tisuću milja. Reb Ward nosi pocijepanu odjeću. A i kosu bi, stvarno, trebao skratiti. Izgleda poput nekog drumskog razbojnika. No njegov izgled je potpuno normalan za čovjeka koji iza sebe ima dug i surov put.

Doveo je stado iz Teksasa u Wyoming, a da više od pola godine nije vidio krova nad svojom glavom. Jahali su preko dvorišta. Reb prema oficirskim nastambama i poviče jednom vojniku:

Pozovi liječnika, prijatelju! Reci mu da je njegova pomoć hitno potrebna gospođi Wayne. Brzo ga dovedi!

Vojnik smjesta otrči.

Uto iz jedne staje izjuri neki oficir. Nosio je oznake majora. Glasno je kriknuo.

– To je major Terz Wayne – reče mlada žena u Rebovim rukama. – Sada bi me konačno mogli spustiti na zemlju.

No Reb se samo nasmiješi i krene dalje.

Major dotrči do njih i vikne odrešito:

– Jeste li vi poludjeli, kauboju? Smjesta se zaustavite i oslobodite damu!

– Majore, gdje vi stanujete? – mirno odvrati Reb. – Vaša je žena iščašila nogu. Ne ponašajte se tako djetinjasto! Kažite, gdje je vaša kuća? Nisam nikakav divljak, već samo želim da se vašoj supruzi što prije pomogne. Idemo, majore!

Major zaškripi zubima. On je visok i prilično mlad čovjek. Kosa mu je crvena, a nosi bradu poput Buffalo Bila. Djelovao je,

oštro i odrešito. Tako je zvučao i njegov glas. To je oficir koji najbolje izgleda od svih onih oficira koje je Reb dotada vidio. A za majora je još mlad, vrlo mlad. U ovim tvrdavama ima veliki broj poručnika koji su mnogo stariji od njega i koji već godinama čekaju unapređenje, kako bi bolje živjeli sa svojim obiteljima.

A ovaj major ima najviše tri-deset godina. Mora da je brzo unapređivan, izvan ustaljenog reda i uz pomoć utjecajnih do-bročinitelja.

— Nemojte biti bezobrazni, momče! I nemojte mi zapovijeda-ti! — bijesno će major i po-gleda svoju ženu.

— Fee, da li te je možda uvri-jedio, ili...

— Ne, nije, Terz! Pomogao mi je kao pravi gospodin. A ukoli-ko ću još dugo morati podnositi ovu bol u nozi, počet ću urlikati!

To je izgovorila brzo, ali s mukom. Major se strese. Krene prema jednoj od oficirskih ku-ća, otvori vrata i vrati se do Re-bovog konja.

Bez riječi preuzme ženu u svoje ruke i odnese je u kuću. Dok je Reb okretao svog konja, liječnik je već dolazio ka Way-novima. Reb se osvrne.

Na drugoj strani dvorišta, is-pred kantine, stajao je Emmet Ketshum i mahao. Reb potjera konja preko dvorišta, sjaši, pri-veže konja i pride izvidniku.

Taj se smijao.

— Teksašanine — reče tada suho. — Pomogli ste njegovoj ženi. Ali on vas neće cijeniti zbog toga. Kad god vas bude pogledao, sjetit će se da je taj ušljivi gonič stoke držao njego-vu suprugu u naručju. Neće vas

voljeti, jer on je otmjeni oficir koji je svoj čin zaradio u štabu u Washingtonu, a osim toga on svaki dan oblači čistu košulju. Za ovog ste oficira, vi Rebe, sa-mo jednu stepenicu iznad obič-ne skitnice.

To je za ovog izvidnika bio zaista dug govor. Iako se pri-tom stalno smijao, u njegovim se očima primjećivao zabrinuti izraz.

— Došao sam u tvrđavu i zato da ga vidim — promrmlja Reb.

— Popijmo radije jedan viski — veselo će izvidnik i pokaže na vrata. — Unutra su oba na-rednika koji će jahati s nama. Možda će vam se oni više svi-djeti, prijatelju.

Ušli su. Ugledali su dvojicu divovskih konjičkih narednika kako sjede za barom. Upravo su odložili vrčeve i brisali ostatke pivske pjene s brkova. Bila su to dvojica »starih ratnika«. I njiho-va su tvrda lica pokazivala tra-gove ranijih borbi.

Emmet Ketshum reče:

— Ovo je Teksašanin koji će tjerati stado prema Powder Ri-veru. A ovo je narednik Mike O'Bannister i narednik Tom Lamm. Kada su njih dvojica tri-jezni to su najbolji narednici ove vojske.

— Trijezni smo vrlo rijetko — procijedi Mike O'Bannister. — I konj treba puno zobi da bi bio dobar. Čovjeku je stalno potreb-no po malo vatrene vode. No, to pravilo važi samo za prave lju-de. Naša je vrsta skoro odumr-la. Teksašanine, da li vi vjeruje-te da je moguće provesti pet ti-suća krava i nekoliko kola kroz redove od pet tisuća Indijana-ca?

— Treba pokušati — nasmije

se Reb. — To je posao za prave ljude, znate, za onakve ljude čija vrsta polako izumire...

Dva narednika se pogledaju a tada se zapilje na Reba. Mike O'Bannister reče:

— Već nas je obuhvatio svojim lasom. A čini se kao da i on pripada našoj prorijeđenoj vrsti. Tex, ukoliko uspijete popiti dvadeset čaša pravog domaćeg viskija, i ostanete na nogama, tada ste stvarno od naše sorte.

Okrene se, dohvati bocu viskija i natoči četiri čaše. Bila je to ona vrsta viskija koja je znala i najčvršće momke baciti na koljena. I oni koji su do tada bili uvjereni da su im želučane stijenske obložene bakrom, nakon prvog su gutljaja okretali očima i počinjali plakati...

Takav je viski velikim dijelom doprinio uništenju crvenokožaca. Bio je poznat pod nazivom »Otrov za Indijance«.

Mike O'Bannister je, dakle, napunio četiri čaše tim pićem i razdijelio ih. Svi su ispili.

Kad su odložili čaše, ostala trojica se zagledaše u Reba. Iščekivali su reakciju. Pritom su hvatali zrak i brisali suze iz očiju.

Reb Ward se samo nasmijao, malo zastao i rekao promuklim glasom:

— Dakle, s ovim se čovjek može dobro zagrijati u hladnoj noći, zar ne?

— Hej — uzvikne narednik Mike O'Bannister i ponovno natoči čaše.

— Čovjek ovo mora osjetiti sve do nožnog palca — reče. — Ovo pijemo za tvojih pet tisuća krava!

Ispili su i tu rundu. Emmet Ketshum je nakon toga zatvo-

rio oči i čvrsto se prihvatio pul-ta. Narednik Tom Lamm je glasno zasoptao, a Mike O'Bannister počne kašljati.

Ali Reb Ward je ostao samo nekoliko trenutaka nepokretan i tako čvrsto stisnutih zubiju da se vidjelo trzanje mišića na obrazima. Tada doda svoju čašu O'Bannisteru i reče:

— Nakon svake čaše je sve bolji. Idemo dalje, prijatelji!

Mike promrmlja nešto kroz zube, ali ipak napuni čaše još jednom.

Tom Lamm i Emmet Ketshum se čudno stresose prije nego što su čaše prinijeli ustima. Zatim se začu škljocanje izvidnikovih zubi, a Tom Lamm samo zacvili. Vrat Mike O'Bannistera se izdužio i jedva je kašljući progovorio:

— S ovim je zadovoljstvom gotovo. Prestanimo dok nas ovaj Teksašanin nije nagnao na samoubojstvo. Sada znamo koliko si čvrst iznutra. I...

Nije uspio dovršiti jer su se naglo otvorila vrata i ušao je major Terz Wayne.

Zaustavio se i pogledao narednika.

— Zbog čega niste u službi?

Narednici su propisano pozdravili majora.

Tada počne Mike O'Bannister:

— Sir, dali ste našim vojnicima slobodan dan kako bi se mogli spremati za put.

— Ali nikom nisam dao dozvolu za opijanje — reče major oštro i pride bliže. — Puhnite O'Bannister!

Bila je to još jedna oštra naredba. Mike O'Bannister snažno puhne u majorovo lice.

Major uzmakne korak una-

trag, a u očima mu se pojave suze.

– Oh, da niste pili sumpornu kiselinu? – zakašlje i obriše lice.

– Čistimo se iznutra, sir – svečano izjavi O'Bannister. – Nakon unutarnjeg slijedi i vanjsko čišćenje.

– Ukoliko još jedanput budete pili ovakvo piće, odvest ću vas pred vojni sud zbog samouništenja – vikao je major. – Dao sam svojoj četi slobodan dan zbog toga što sutra jašemo u borbu, a ne zato da bi se moji narednici...

– Da, sir – prekinu ga oba narednika i pozdrave oštrim vojničkim pozdravom.

Major posegne u svoj džep. Izvadi dolar i okrene se Rebu:

– Evo, kauboju, To je nagrada za tvoj trud. Ali ubuduće izbjegavajte dodirivati dame. Nadam se da nemate nikakve nametnike na sebi. Zapamtite, ubuduće ne uzimajte dame na konja kao da su to nekakve djevojčure iz saluna. Jeste li me razumjeli?

Pruži dolar prema Rebu Wardu.

Nastala je potpuna tišina. Svi prisutni, pa i čovjek za barom, ostadoše zapanjeni.

Tada narednici počеше teško disati, baš kao maloprije kad su popili viski.

Emmet Ketshum je ispustio nerazgovijetan krik, okrenu se, legne preko pulta i poče dahtati poput parnog kotla, čiji je sigurnosti ventil bio otvoren.

Samo je Reb Ward ostao ozbiljan.

Skine šešir, načini ugladen naklon i primi dolar iz majorovih prstiju. Pritom reče, pomalo mucajući:

– Sir, sigurno ćete meni, jednom ograničenom i neobrazovanom momku, oprostiti. Želio sam samo pomoći vašoj supruzi. Hvala vam za nagradu, sir. Kupit ću sapun i otići brijaču. Majore, vi ste pravi gospodin.

– To je izrekao vrlo ozbiljno i s poštovanjem.

Oba narednika su stajali ukočeni i crvena lica. Izgledalo je kao da će se svakog trena ugušiti.

Emmet Ketshum je još uvijek ležao preko pulta i svojim pešnicama mlatio po njemu.

Terz Wayne klimne potvrdno Rebu. Tada svoj pogled usmjeri u Emmeta Ketshuma:

– Što se događa s ovim izvidnikom?

Narednik Mike O'Bannister pokuša nešto reći. Uspjelo mu je iz trećeg pokušaja:

– Često dobija ovakve napade, sir. Svojedobno ga je ugrižao neki indijanski pas i od tada su ti napadi česta pojava. Ali brzo prolaze. Nemojte se brinuti zbog toga, sir.

Čeličnoplave majorove oči se suziše. Možda je osjetio da ga ismijavaju. Zubi su mu zaškrgnuli.

Zatim reče sasvim tiho:

– Već ćemo se mi bolje upoznati!

Naglo se okrene i izađe.

Čim je on nestao, dva narednika počеше plesati neku vrstu indijanskog plesa. Udarali su se po grudima i ispuštali čudnovate krikove. Tada se stanu smijati iz sveg glasa. Emmet Ketshum se u međuvremenu smirio.

– Primijetio je da pravimo budalu iz njega. Sada je vrlo bijesan. A kad sutra otkrije da je

Reb ustvari šef i da zarađuje barem tri puta više od njega, tada će shvatiti da je primanje onog dolara bila samo šala. Mrzit će nas zbog toga, prijatelji.

Izvidnik prijede rukom preko lica i tada nastavi s još većom gorčinom u glasu:

– Na sjeveru gore indijanske ratne vatre. A mi miramo proći između njih. Ovaj major iz Washingtona želi postati generalom, a da bi prvo postao pukovnik mora se dokazati u borbi. Budući da sada zna da smo od njega napravili budalu mrzit će nas i naše savjete neće više slušati. Ništa nije gore od toga kad zelembać preuzme komandu i ne sluša savjete iskusnijih. Odsad nećemo imati problema samo sa Bikom Koji Sjedi...

Kad je završio, četvorica se ljudi ozbiljno pogledaše.

Nakon nekoliko sekundi reče Reb Ward:

– Sto mu gromova, ja ću ovu stoku dovesti na cilj i bez vojne pomoći. U džepu imam više od dva tuceta aduta, to morate znati!

Ostali ga pogledaše s interesom.

– A kakvi su to auditi? – htio je saznati Tom Lamm.

– Teksaški kauboji! Više od dva tuceta pravih Teksašana!

VII

Reb Ward napusti tvrdavu. Ovamo je došao da upozna majora, u tome je i uspio – vrlo temeljito.

Jahao je razmišljajući i bio je sve ljući na vojsku.

Prekine svoja razmišljanja tek u gradu kad je pre dućanom spazio dvojica kola iz logo-

ra. Buck Fargo i još nekoliko momaka tovarili su sanduke.

Cliff Morrow je stajao u blizini i promatrao. Reb usmjeri konja prema Morrowu, zastane i nagne se k njemu.

– Na vojsku se nećemo moći baš mnogo osloniti – promrm-lja. – Upravo sam vidio majora čija je dužnost da nas štiti. Još nikad u životu nisam vidio osornijeg i samouvjerenijeg zelembaća. Taj momak je to opasniji što nije nikakva kukavica i ima dovoljno snage da nametne svoju volju drugim ljudima. Bit će gore no što sam mislio, Morrow.

Cliff Morrow se zagleda čudnim pogledom u Reba. Nakon nekog vremena reče:

– Ukoliko na daljnjem putu bude opasno ja više neću ništa stavljati na kocku. Okrenut ću se i ni od jednog jahača neću više zahtijevati da jaše u središtu tog pakla. Nitko se više ne treba brinuti da ću zahtijevati od ljudi ono što je nemoguće.

Reb je bio zapanjen. Znao je da će Cliff Morrow dobiti dvostruku cijenu za stoku tek onda ako stado stigne na cilj. Do tog je trenutka u Morrowu uvijek gledao čovjeka koji nikad nije odustajao i koji je sve stavljao na kocku samo da bi dobitak bio što veći.

Reb nije vjerovao u to da se Cliff Morrow promijenio samo zbog toga što želi spasiti živote nekolicine ljudi.

Pogleda niz ulicu. Konj Jesse Leeja je još uvijek stajao na istom mjestu. Samo je sada ograda o koju je bio zavezan bila slomljena na dva dijela. Šerif je opet bio u blizini.

Reb se opet okrene prema Morrowu:

— Jesse Lee je nestao bez traga. Njegov konj još uvijek stoji tamo dolje. Uzet ću ga sa sobom. A ukoliko se Jesse ne pojavi do popodneva, poslat ću ljude da ga traže.

Nakon tih riječi odjaše. Nije mu promakla čudna iskra u Morrowim očima.

*

Makar je bilo još rano jutro, cijeli je Laramy bio već na nogama. Promatrali su prolazak stada koje je kretalo prema sjeveru.

Bila je to upečatljiva slika.

Pet tisuća poludivljih goveda kreće na put. Rogovi im se sudaraju. Kopita su utabala vidljiv trag za njima.

Bruje i muču u sivom praskozorju. Između njih se čuju snažni povici Teksašana. Jašu između stoke brzi poput Indijanaca. A udarci bičeva odjekuju kao revolverski pucnji.

Major Wayne, koji je upravo stigao iz tvrđave sa svojim vojnicima, još uvijek ne zna tko je vođa ovog stada. On i inače zna vrlo malo o pravim Teksašanima, a ratnički raspložene Indijance nije vidio nikad u životu.

I njega se dojmila ova slika stada u pokretu.

Iz tvrđave su se još uvijek čuli zvuci vojničke glazbe koja je ispratila četu.

Major Terz Wayne jaši po strani. Njegov oštar pogled ispitivački je promatrao vojnika po vojnika. Bio je ponosan.

Ovo je njegov prvi pravi zadatak. Ide u borbu. A taj će put biti nova odskočna daska za njegovu karijeru.

Na čelu jaše poručnik dječjeg lica Ben Chester. Iza njega je trubač i jahači sa zastavama.

Prvi odred vodi narednik Mike O'Bannister. Jahači su u dvojnim redovima. Drugi odred vodi narednik Tom Lamm. Tako prolazi stotinu vojnika u plavim odorama mimo majora. Sablje zveckaju.

Na kraju povorke su troja kola s konjskom zapregom.

Pored vozača prvih kola sjedi Fee Wayne. Mahnula je svom suprugu. On ju pozdravi podignutom rukom.

Tada opet ode na čelo povorke i četa krene kosom. Tako su se udaljili na otprilike milju ispred stada.

Major pošalje tada jednog glasnika natrag i zamoli vođu kauboja da dođe kako bi se upoznali.

Reb Ward stigne laganim kasom. Svježe je obrijan, na sebi ima novo odijelo, a ošišao je svoju dugu kosu. Major ga je prepoznao tek nakon nekoliko sekundi.

Oči mu se suziše, a usta su bila čvrsto stisnuta. Iznenada baci pogled preko ramena i ugleda Mike O'Bannistera kako se smije.

Potpuno miran, major se opet okrene prema Rebu i reče hladno:

— Dakle, vi ste šef?

— Tako je!

— Da li vam je jasno da ste pod mojom komandom?

— Mislim da to nije tako. Vi ćete nas samo štiti.

— Dakle, ipak ste pod mojom komandom! — reče oštro major.

Reb Ward uzdahne. Rukom se pljesne po bedru i reče suho:

– No dobro, zaustavit ću stado dok pukovnik Frank Lorrington ne razjasni ovaj nespozrazum s vojskom. Pukovnik je želio krenuti dva dana nakon nas, ali ja ću ga već sada pozvati iz tvrđave.

Krenuo je ali major zareži:

– Pričekajte, kauboj! Vjerojatno vam još moram razjasniti da sam ja major i da sam odgovoran za cijeli ovaj put. Odgovoran za sve civile i goveda.

– Nefojte previše brinuti o stadi, majore – nacerio se Reb. – Ja se ne brinem o vašim vojnicima. I nemojte pokušavati da mi naređujete što mi je činiti!

– To ću upravo i učiniti. Stado se kreće polako. To je pravi puževi korak. Što mislite, kada ćemo stići do Powder Rivera? Dakle čujte me, ja želim ovaj marš ubrzati. Prije svega kako bih skratio put mojoj ženi. Ovakvim tempom ne možemo svladati ni dvadeset milja dnevno. Ja želim četrdeset milja...

– Krećemo se brzinom od samo petnaest milja na dan, a kad zemljište bude lošije ići ćemo svega deset ili čak pet milja na dan – presiječe ga Reb.

Okrene svog konja i tako prekinе ovu zabavu. Vratila se do stada.

Na čelu stada je jahao Cliff Morrow sa Nevada Peteom.

– Stvarno bih želio saznati što se dogodilo sa Jesse Leejem – promrlija Reb, kad je pristigao do njih.

Cliff Morrow ne odgovori. Samo zapita:

– Što je želio major?

– Želio je preuzeti komandu nad momčadima i nad stokom – promrlija Reb.

Slijedeća su tri dana protekla bez ikakvog sukoba.

Pukovnik Lorrington se pridružio koloni, ali je stalno bio uz Reba i držao se daleko od vojnika. Major se zbog toga ljutio.

Četvrti dan kad je stado ušlo u jednu dolinu, daleko na sjeveru pojave se dimni signali.

Isti dan poslijepodne pristigle i Emmet Ketshum.

– Još nema razloga za brigu – reče – Ali, to će se ubrzo promijeniti kad Indijanci vide da se ne skrećemo, već nastavljamo u njihovom smjeru.

Tek što je izvidnik izgovorio te riječi, na brežuljku se pojavi grupa jahača.

Bili su to Indijanci.

Major se zagleda u njih. Njegovo lice odjednom dobije skoro pohlepan izraz.

– Hej-usklikne. – Pa to su divlji Indijanci.

– Siouxi! – naceri se izvidnik. – Onaj na crvenoj deki zove je Tri Noža. Razgovarao sam s njim prije nepuna dva sata. Želio je razgovarati s »poglavicom šarenih bizona«.

– Čovječe – ljutito će major – ne obraćajte mi se na tim iskvarenim jezikom. Vi ste vojni izvidnik i želim da govorite razgovijetno kada se obraćate oficiru.

– Poglavica Tri Noža želi razgovarati sa Reb Wardom – doda izvidnik.

Zatim nastavi umirujućim glasom:

– Indijanci nazivaju krave jednostavno »šareni bizoni«, a budući da žele razgovarati sa šefom ovog krda, oni su govorili o »poglavici šarenih bizona«.

Da li je to dovoljno razumljivo, sir?

Major se zapilji u njega.

— Taj crveni nitkov je sigurno mislio na mene — prijeteći reče. — Zar mu niste razjasnili da ja vodim ovu povorku?

— Vi se možete pridružiti — hladno odgovori izvidnik i okrene svog konja. Reb Ward je jahao uz njega. Slijedio ih je i Cliff Marrow. Major snažno opsuje i priključi se.

Major pride uz izvidnika i prosiće:

— Ukoliko se još jednom budete tako ponašali prema meni, zatvorit ću vas. Jeste li me razumjeli?

— Željeli su razgovarati sa vođom stada — odvrati Emmet Ketshum skoro ljutito. — Već dosta dugo oni ne razgovaraju s vojnicima. Kad bi ti momci počeli razgovarati s vama postalo bi to uskoro vrlo vatreno. Poglavica Tri Noža je posvojeni sin Bika Koji Sjedi. On je jedan od najlukavijih Siouxa. Zna pisati i čitati, a govori engleski skoro tako dobro kao i mi. Pohadao je školu ima bolju naobrazbu od mnogih ljudi iz ove čete.

— To nije nikakva banda, sir. Siouxi su narod sa vlastitom vojskom. Njihova konjica je najbolja na svijetu. Ukoliko ove momke budete držali banditima, vjerojatno nećete uspjeti ostariti...

— Ja sam major!

— No dobro, majore. Ovaj poglavica Tri Noža bio je prisutan kad se potpisivao mirovni ugovor s vojskom. A bio je prisutan i kada je vojska prekršila taj ugovor. Tada je otišao svojoj divljoj braći. Bik Koji Sjedi ga je

posvojio i imenovao poglavicom plemena Hunkpapa. A kada se popnemo na brežuljak, majore, vidjet ćemo još četiri stotine crvenih momaka.

Major je šutio neko vrijeme. Razmišljao je o svemu što je čuo. U međuvremenu su se već popeli na brežuljak. Pukovnik Lorrington je u galopu stizao za njima. Priključio se šutke.

Usporili su. Kad su se zaustavili, poglavica Tri Noža i pet njegovih odabranih ratnika bili su udaljeni svega nekoliko koraka.

Bili su na vrhu brežuljka i pogled niz padinu bio je slobodan.

Tamo se nalazilo četiri stotine indijanskih ratnika, poredanih u trostruke redove. To se dojmilo čak i majora Wayna, ali na žalost samo na trenutak. Osjetio je da se u Washingtonu, a i na vojnoj akademiji West Point Indijanci potcjenjuju više nego što zaslužuju.

Ali tada se major zapilji u poglavicu. I prije nego što je itko mogao nešto izustiti, začuje se njegov oštar glas:

— Ukoliko je to prijetnja, mišlim na onu hordu tamo dolje, tada ću ti reći da tvoju bandu mogu razbiti u paramparčad, ti, crveni nitkove! Poznate su vam naredbe vojske! Svi Indijanci se moraju povući u rezervate i položiti oružje.

Poglavica i petorica ratnika su ga promatrali bez ijedne riječi. Tri Noža je visok, dobro građen i gibak poput neke pantere. A perje njegovih pratilaca je pokazivalo tragove bivših borbi.

Da je major znao nešto više o Indijancima, raspoznao bi posebne oznake na perima. Svaki

urez, crta ili točka nešto je značilo.

Major je čekao odgovor. Užalud. Tri Noža ga je promatrao tako nestrpljivo kao što bi neki vuk promatrao mršavog zečica, nakon što se dobro najeo bizsonova mesa. To omalovažavanje nije promaklo majoru. Postao je još bješnji, kad je Tri Noža skrenuo svoj pogled na druge ljude ne udostojivši ga odgovora.

Iznenada podigne ruku i pokaže na Reba Warda.

Tada reče na čistom engleskom jeziku:

— Ti si šef!

Reb Ward se zagleda u poglavičine oči i potvrdi:

— Ja vodim ovo stado na sjever. Imam dvadesetisedam jahača. Prošli smo dalek put od Teksasa. Teksašani su dobri borci i ništa nas neće zaustaviti... baš ništa!

Poglavica klimne potvrdno glavom. A ostali ratnici su počeli tiho mrmljati:

— H 'g 'un! H 'g 'un!

A ta je riječ na njihovom jeziku značila — hrabrost.

Tri Noža je sada znao sve. Vidio je šefa i čuo je od njega da je spreman na borbu.

Ali — vidio je i majora, koji očito nimalo ne poznaje indijanske krajeve. Bio je to dobar znak, jer su takve zelembače već upoznali mnogo puta.

Tada reče:

— Moj otac, Bik Koji Sjedi, naredio mi je da vas zaustavim. To ću i učiniti ukoliko stado prijeđe preko ovog brežuljka. Uništiti ćemo vojnike i oduzeti vam stado. Teksašani se dobro bore. Ali nas ne mogu pobijediti. To je sve!

Major je postao lud od bijesa.

Tu prijetnju i prezir kojim je bio obasut smatrao je ogromnim prestupom.

Zamahnuo je pesnicom i viknuo:

— Ti, crveni nitkove, odmah ćeš dobiti svoje! Samo pričekaj!

Okrenu svog konja i u galopu se spusti do svoje čete, koja je stajala u podnožju brežuljka.

Stado je bilo udaljeno oko pola milje.

— Ta budala... — procijedi Emmet Ketshum.

Šestorica Indijanaca pojure ka svojim ratnicima.

— Ta budala! — ponovi i pukovnik Frank Lorrington.

No, bilo je prekasno. Jedan oficir, lud od srdžbe i povrijeđenog ponosa već je pokrenuo lavinu.

Pukovnik Lorrington krene za majorom. Ketshum ga je slijedio psujući pritom.

Reb Ward i Cliff Morrow zadržali su se na brežuljku.

— Lorrington neće uspjeti da onog blesana privede pameti — reče Morrow. — A to nam se dogodilo na svega četrdeset milja od Laramieja. Reb, mislim da sam blizu odluke da odbijem prebaciti stado na sjever.

Zagleda se u Reba.

No Reb reče:

— Ne boj se, Cliffe. Već ću te ja zaštititi. Ne predajem se sve do trenutka dok ne postane jako gusto. Čak me ni jedan poludjeli major ne može natjerati na predaju.

— Hej, Reb, ali radi se ipak o mojim kravama.

— To više ne vrijedi. A ti si sve manje važan. Čuj, čovječe! Ovo ću stado tjerati prema sjeveru toliko dugo dok to bude moguće. A tko nas pokuša zaustaviti...

taviti, taj će se morati boriti sa mnom. Da li si to dobro razumio, Cliffe?

– Mislim da jesam – odvrati Morrow.

Dolje je major postavljao svoju četu u borbeni poredak. Plavi jahači izvukli su sablje.

Truba se oglasi prodornim zvukom, koji se razlije kasnim popodnevom.

I tada major Terz Wayne krene sa svojim vojnicima prema vrhu brežuljka.

Reb Ward i Cliff Morrow pogledaju na drugu stranu.

I Siouxi su se postrojili. To nije izgledalo tako uredno, ali u svakom su slučaju sve radili mnogo brže nego vojnici.

Tada se začu topot mnoštva nepotkovanih kopita. Indijanci su pojurili prema sjeveru.

– Oni bježe – zakriješti Cliff Morrow.

Reb odmahnu glavom.

– Kad ih ovaj ludak od majora bude dovoljno daleko slijedio, oni više neće bježati. Napast će ga na mjestu koje bude za njih najpogodnije.

Reb potjera konja prema majoru koji je jahaao na čelu širokog lanca svojih jahača.

– Poslušajte me, majore! – dovikne on. – Indijanci bježe, ali će vas negdje...

– Makni se s puta, kauboju – odbrusi major. – Makni se s puta, tjeraču krava!

I tada se Reb stvarno odmakne, jer bi se inače sudario s majorom.

I nekoliko je jahača moralo skrenuti. Obišli su Reba. Jedan vojnik je pritom ogorčeno promrsio.

– Mogla bi ga zaustaviti samo stijena i to tek nakon što se sudari s njom.

Reb Ward krene za konjaničima do vrha brežuljka. Tamo je još uvijek bio Cliff Morrow, a uskoro im se pridruži i pukovnik Lorrington.

– Taj blesan nije htio saslušati čak ni mene – otpuhne stari pukovnik. – Neće se zaustaviti sve dok ne dobije prvu lekciju.

Reb Ward i Cliff Morrow su šutjeli. Gledali su za majorom Terz Waynom i njegovim vojnicima. Indijanci su nestali među brežuljcima. Nekolicina ratnika se na trenutak zaustavila. Izazivajući su podigli oružje. To nije značilo ništa drugo nego:

– Dodite i zgrabite nas!

Major je dopustio da se sablje opet vrte u korice i napadačku je formaciju opet složio u trorednu kolonu. Sve se to događalo u punom galopu – kao na paradi...

I četa je nestala s vidika. Počelo se smrkavati. Na zapadu su oblaci postali crveni.

Tri čovjeka na vrhu brežuljka pogledaše se bez riječi. Tada se okrenuše i krenu prema stadi koje se približilo podnožju brežuljka. Reb poviče nekoliko naloga jahačima na čelu. Pokaže rukom znak zaprežnim kolima da naprave logor. Do tada su vojnici obično bili smješteni izvan Rebovog logora. Sad se Reb približi vozačima vojnih kola i reče im:

– Ostanite radije uz nas, momci. Postavite kola u obliku potkove tamo kod onog šumarka. Kola s kuhinjom ćemo postaviti u sredinu. A šator za gospodu možete postaviti pod

onim drvetom. Ali sve dobro pričvrstite, jer uskoro će nas zahvatiti nevrijeme.

Ljudi su krenuli na posao.

Reb odjaše do mlade žene koja je sišla s kola i oslonila se o jedno stablo. Gledala je prema sjeveru. Tamo su ležali brežuljci iza kojih su prvo nestali Indijanci, a zatim i major Wayne sa svojim konjanicima.

Ti brežuljci su u sumraku izgledali poput nekih sagnutih čudovišta. Djelovali su prijeteći i tajanstveno.

Reb ostane sjediti u sedlu. Namjeravao je još obići stado.

Dodirne obod šešira i tiho promrmlja:

— Žao mi je, gospodo. Nismo uspjeli zaustaviti majora Wayna.

Ponosno se uspravila i podigla bradu:

— On je vojnik i zna što mu je dužnost. Što on napravi bit će dobro učinjeno. Dužnost mu je da zaštiti ovo stado. Ne trebate me tješiti. Odrasla sam u vojsci i ne bojim se.

— Vi ste stvarno vojnička kći
— odvrati Reb.

*

Noć je prošla bez uzbuđenja. Činilo se kao da Indijanaca nema na tisuće milja unaokolo.

Samo je kiša neprekidno šumila.

Reb Ward je odspavao tri sata i izjahao je s ponoćnom smjenom straže do stada. Nekoliko je trenutaka proveo i uz Jima Ringa koji je čuvao konje.

Kad je svanula zora, Reb se vratio u logor. Bio je moker kao miš.

Polovica ljudi je gutala svoj doručak na kiši. Reb Ward po-

traži pogledom Cliffa Morrowa i otkrije ga ispod jednog stabla čija krošnja već odavno nije više štitila od kiše. Stajao je s još nekolicinom ljudi.

Reb u njemu raspozna momke što ih je Morrow unajmio u Dodge Cityju. Tvorili su nijemu grupu. Po prvi put na ovom putu ti su se momci ponašali kao tjelesna straža Cliffa Morrowa.

Reb se nasmije.

Popio je vruću kavu. To ga je malo ugrijalo. Uzme odrezak i počne ga žvakati.

Kad je završio, vikne:

— Krećemo! U sedla, momci!

Njegovi jahači krenu prema konjima, ali ih zaustavi glas Cliffa Morrowa:

— Stanite! Zasad nećemo dalje! Ovdje ćemo pričekati povratk majora Wayna! Ostajemo u ovom logoru!

Reb Ward se okrene. Ispustio je svoju limenu šalicu i tanjur i mirnim se korakom uputio prema Morrowu. Ovaj je bacio brzi pogled lijevo i desno od sebe. Njegovi su zaštitnici držali ruke na revolverima.

Kad se uvjerio da je zaštićen, Cliff Morrow pogleda u Reba:

— Bez svade, Reb! Šef sam ja! Ti si samo voda kauboja. Do sada ti nisam prigovarao, no sada se radi o mojem stadu.

— Ovo više nije vaše stado, Morrow — zaori se glas pukovnika Lorringa. Prodali ste ga i ugovorom se obavezali da ćete ga dostaviti do Powder Rivera.

— To ću i učiniti — naceri se Morrow, ali je Reb Ward po njegovim očima primijetio da laže.

Tada, Reb reče:

— Cliff, već sam ti rekao da me ne možeš spriječiti da ovo stado dovedem do sjevera. Ne-

ću čekati majorov povratak. Mi krećemo!

— Ja to zabranjujem! — vikne Cliff Morrow.

Nije više mogao izbjeći pesnicu. Reb Ward ga je iznenadio svojim udarcem u bradu. Tada ga ljevicom udari ravno u želudac. A treći je udarac potpuno skršio Morrowa.

Cliff Morrow padne na leđa.

Reb je djelovao iznenada. Možda to i nije bilo baš potpuno pošteno.

Ali kako je mogao gledati na takvu sitnicu kad mu je jedina želja da prijede sa stadom preko neprijateljskog teritorija?

Koji bi čovjek smio propustiti i najmanju priliku da dovede stado na zadano mjesto i time spriječi proširenje krvavog rata? Reb Ward je bio siguran da će spasiti stotine života, ukoliko stado stigne na svoj cilj.

Ljudi Cliffa Morrowa pokušali su izvući revolvere.

Ali koltove su izvukli i ostali kauboji. Kuhar Buck Fargo je u svojim rukama opet držao sačmaricu.

Jim Ringo je povikao:

— Samo pokušajte, budale!

Time je već sve bilo riješeno. Morrowi revolveraši pustili su oružje, jer su shvatili da će se Rebovi ljudi oštro boriti za ovo stado.

To ih je iznenadilo jer su i oni, a i Cliff Morrow, vjerovali da će momci biti neutralni.

Koji se goniči ne bi rado odmorili par dana, a naročito u ovakvom slučaju kad ih na daljnjem putu čekaju samo brige.

No, ovi su momci drugog kova!

A glavni je razlog te čvrstine bila Rebova ličnost.

Reb Ward se gorko nasmiješi. Tada pogleda u Cliffa Morrowa koji se s mukom dizao sa zemlje. Pritom je sočno psovao.

Zapiljio se u Reba Warda i rekao:

— Sve sam shvatio. Ukrali ste moje stado da bi ga beskorisno žrtvovali. Vidim da sam okružen gomilom budala koje opet vjeruju jednoj još većoj budali.

Okrene se prema pukovniku Lorringu:

— Želio bih od vas pismenu izjavu da vi, kao opunomoćenik za indijanska pitanja, preuzimate svaku odgovornost za ovo stado.

— Možete odmah dobiti takvu izjavu, Morrow — tiho reče pukovnik i izvadi svoju bilježnicu. Napisao je izjavu, istrgao je iz bilježnice i pružio Morrowu.

— S ovom potvrdom možete osigurati naplatu čeka, bez obzira na to da li će stado stići na cilj ili ne. Odgovornost leži samo na meni. A ja vjerujem da će Reb Ward i njegovi divni momci stvar obaviti do kraja. Moram u to vjerovati, jer inače nećemo uspjeti spasiti Indijance od rata. Ali vi se, Morrow, o stadu ne trebate više brinuti. Sa svojim se momcima već ovaj tren možete okrenuti i otići.

Cliff Morrow spusti glavu, zagleda se u papir i razmisli.

Nakon nekoliko trenutaka pogleda u Reba. Na njegovom se licu ocrta hladni osmijeh.

— Ne — reče — ne vraćam se. Ostajem uz svoje stado. To je moje pravo. Bit ću prisutna i onaj dan kad se budete morali predati. Želja mi je da to vidim. Jednog dana će mnogim momcima biti dosta ovog putovanja. Jesseju Leeju je bilo dosta već u

Laramieju, pa je nestao. I drugi će otići. A tada ćeš ti, Rebe, shvatiti da ne možeš potpuno sam voditi ovo stado. A taj dan želim doživjeti...

Podigne ruku i opipa natečenu bradu.

— Uhvatio si me na prepad, Rebe. Tu stvar ćemo još jednom morati raščistiti. Od početka. Ja sam strpljiv. Mi dvojica imamo još neprečišćenih računa, kau-boju.

U njegovim se očima pojavio bijesni sjaj. U tom je trenutku pokazao svu svoju mržnju prema Rebu.

Reb Ward mu se obrati potpuno mirno:

— Cliff, ukoliko ti, ili tvoji ljubimci, budete ovdje stvarali bilo kakve teškoće — otići ćete k vrugu! To je zadnje upozorenje!

Tada se krene prema četvoriци revolveraša:

— Ukoliko se još jednom mašite svojih koltova, bit će vatreno.

Podigne ruku i poviče:

— U sedla! Krećemo dalje!

Pojahao je na čelu kolone.

Brežuljci pred njim su bili si-vi, zamućeni kišom. Pitao se što se dogodilo majoru Terzu Waynu i njegovoj četi.

Dojahao je do armijskih kola u kojima je, uz vozača, sjedila majorova supruga. Bila je umotana u deku, ali se držala potpuno uspravno. Na njenom lijepom licu su se, ipak, primjećivali znaci velike brige.

— Zašto još uvijek nema nikakve obavijesti? — zapita ona iznenada. — I zbog čega niste ni jednog jahača poslali prema sjeveru, jahača koji bi...

Naglo je zašutjela. Shvatila je da je ovim rečenicama pokaza-

la svoj strah. Ugrizla se za usnicu boreći se između osjećaja i ponosa.

No ipak je nastavila:

— Da li je vama potpuno svejedno što će se dogoditi četi? Zar vas uopće ne brine što se događa na sjeveru?

Njen glas je bio skoro optužujući.

— Gospodo reče Reb smireno

— tjeram stado prema sjeveru. To je moj zadatak. A za njegovo ispunjenje su mi potrebni svi jahači i cijela moja snaga.

Ona ne odgovori. Zagledala se prema sjeveru.

— Ne mogu se upustiti u kojekakve avanture — promrmlja Reb Ward. Bio je potresen njenim osjećajima.

Tada odjaše opet na čelo kolone.

I njegova je briga rasla iz sata u sat.

Bio je mokar, tmuran i hladan dan. U sumrak su zaustavili stado na jednoj livadi, koja je sa svih strana bila zaklonjena brežuljcima. Goveda su bila nemirna. Bilo je to vrlo morko logorište.

Buck Fargo je pripremio mali obrok, koji su jahači pojeli na brzinu, s nogu. Najviše je prijala vruća kava.

Svi su se u sebi pitali — što se dogodilo majoru Terzu Waynu i njegovim jahačima?

Oko ponoći su već nešto znali.

U logor je stigao narednik Tom Lamm s dvadesetak jahača. Svi su bili ranjeni, uključujući i Toma Lamma. Jahali su i dvojica na jednom konju.

Prve narednikove riječi su bile:

— Indijanci su sada oko pe-

deset milja daleko oдавде. A majoru to još uvijek nije dovoljno i juri i dalje za njima.

Bilo je očito da je major uvukao svoje ljude u oštru borbu i da je izgubio priličan broj jahača.

Narednik ukratko opiše bitku koja se odigrala u jednom klanecu, a tada zapita:

— Imate li možda gutljaj »vatrene vode«?

Buck Fargo donese bocu iz kola.

— Dajte i ostalim momcima. Barem malo radosti!

Narednik obriše usta i nastavi:

— Taj major je bio stvarno tvrdoglavi zelembač...

— Naredniče, niste ovlašteni da kritizirate jednog oficira! — prekine ga glas Fee Wayne.

Mlada žena pristupi bliže. Njene oči su usmjerene čvrsto prema naredniku.

— Da li ste me razumjeli, naredniče?

Bilo je očito da je njena briga ogromna. Reb Ward joj pristupi i uhvati je za ruku. Povede je prema njenom šatoru.

— Hvala — reče mu ona. — Želim vam samo napomenuti da ću od sutra jahati, kako bi kola bila slobodna za ranjenike.

— To ćemo već nekako izvesti — promrmlja Reb. — Ali morat ćete obući hlače. U suknji i...

— U kovčegu imam jahaće odijelo i čizme.

— Ujutro ću vam osigurati dobrog konja.

Pridržao joj je šatorsko krilo kako bi lakše ušla. Ona je oklijevala. Pogledala je Reba i u slabom odsjaju vatre njene su oči pokazivale veliku brigu.

— Major vrši svoju dužnost

kako bi osigurao put ovom stadu, zar ne? — zapita ona. — Ali ja osjećam da vi još uvijek mislite da je on budalasti početnik!

— Nije smio napustiti ovo stado — reče Reb tiho. — Ovo što on sada radi nije ništa drugo već njegov privatni rat. Možda će imati sreće, ali njegova će četa na svaki način izgubiti svoju borbenu sposobnost. A tada stado neće više imati nikakvu zaštitu. Žao mi je, ali vam moram reći da Tera Wayne držim budalom...

Nakon tih riječi dotakne obod šešira i otiđe.

— Terz nije budala! On vrši svoju dužnost! — reče ona. Nije vikala, bio je to više njen razgovor sa sobom. Shvatila je da je major žrtva svojih ambicija.

Spavala je vrlo nemirno. Često se uspravljala u krevetu i osluškivala. No zvukovi koje je čula nisu pripadali vojničkim konjima. Te noći u logor nije stigao više nijedan jahač, a niti bilo kakva vijest...

Ujutro je stado opet bilo u maršu. Kiša je prestala oko podneva, a u sumrak su pristigli do jednog klanca.

Reb Ward pošalje polovicu svojih momaka u klanac, kako bi zatvorili sve izlaze. Stoku su tada utjerali unutra.

Odmarali su se samo do izlaska sunca. I — opet u sedla. Nakon nekoliko sati stigli su do jedne duge ravnice. Dopustili su stadu da se sporije kreće tako da su goveda usput pasla. Kauboji su to iskoristili kao predah. Uživali su na suncu.

Uskoro će nastupiti zima. Vjerojatno će doživjeti prve snjež-

ne oluje i prije dolaska do Powder Rivera.

Ovaj put će voditi trku sa zimmom. To je još jedna od opasnosti s kojima mora računati Reb Ward. Ukoliko ih snježna oluja uhvati na nekom brisanom prostoru, izgubit će veliki dio stoke. Bit će teško zaustaviti stoku, koja za vrijeme oluje instinktivno kreće natrag – prema jugu.

Taj dan je prošao.

I još jedna noć.

Ujutro je stado opet pokrenula vika kauboja. A kada se sunce našlo u zenitu i oštar vjetar nije više tako snažno probijao kroz odjeću, ugledali su u daljini grupu konjanika.

Bili su to vojnici. Vidjelo se i izdaleka da je to potučena grupica. Jedan dio ljudi je išao pješice. Ostali su i bez konja...

Bio je to ostatak Wayneve čete. Dosta je ranjenika.

Majora nema. Mladi poručnik i narednik Mike O'Bannister su na čelu te tužne kolone.

Fee Wayne krikne i podbode svog konja. Reb Ward i pukovnik Lorrington požure za njom. Stigao je i Cliff Morrow.

Do vojnika je prvi dojahao Reb Ward. Mladi poručnik je bio upalih obraza i zakrvavljenih očiju. Umorno je pozdravio, dok su mu usne podrhtavale. Htio je još nešto dodati, ali je to bilo samo nerazumljivo mrmljanje. Tada bespomoćno slegne ramenima.

Narednik Mike O'Bannister tada reče ogorčeno:

– To je sve što je od nas ostalo.

Bilo ih je tridesetak, uglavnom ranjenih.

– To je sve, kauboji – ponovi narednik promuklo.

Mladi poručnik se naglo uspravi, kad je zamijetio da stižu mlada žena i pukovnik Lorrington.

Fee Wayne se nijemo zagleda u poručnika. Ukočeno je sjedila na konju.

– Gospodo reče poručnik slomljenim glasom – Major nije s nama. Kad smo se skupili nakon borbe, njega više nije bilo. Ali postoji vjerojatnost da je još na životu, ako su Indijanci povelili zarobljenike.

Reb Ward je promatrao mladu ženu. Čim je vidio da je klonula u sedlu, on skoči s konja. Pravovremeno ju je prihvatio. Plakala je. Uhvati Reba za ruku i reče kroz suze:

– Morate ga spasiti!

Reb je nježno pomiluje po kosi. Uskoro se Fee Wayne smiri. Prvi šok i prva bol su prošli.

Sada se opet ponašala kao prava žena vojnika.

Izvuče se iz Rebovog naručja i povuče se korak unazad.

– Što ćete učiniti, Reb Ward?

On teško uzdahne. Tada reče mirno:

– Vodim stado prema Powder Riveru, Fee.

Ona je i dalje čekala na odgovor.

Reb Ward pogleda prema sjeveru. Tada uzdahne. Izgovori polako i s teškom mukom:

– Vodim stado prema Powder Riveru. Ukoliko ta stoka ne stigne do indijanskih sela prije nego što nastupi zima, Indijanci će se osjetiti prevareni. Tako će vlada još jednom pogaziti svoju riječ, ili će, u najmanju ruku, pokazati da je preslaba da održi obećanja. Ukoliko ovo stado ne stigne na cilj, više tisuća indijanskih obitelji ostat će bez hrane. Umirat će žene, djeca,

starci... Muškarci će napustiti rezervate i krenuti u borbu, jer vlada nije ispunila svoje obećanje.

Kad je zašutio, začu se opet glas Fee Wayne:

– Zbog čega mi pričate sve ovo?

– Zbog toga da shvatite da ne mogu ostaviti pet tisuća goveda bez nadzora kako bih sa svojim jahačima krenuo za Indijancima. Bez izvidnika Emmeta Ketshuma tragali bismo za njima možda čitave tjedne. A za to bi se vrijeme stado razišlo u sva četiri smjera. Zima bi nas pobijedila. Ne mogu ništa učiniti za majora, ukoliko želim spasiti stotine drugih života. Stado mora nastaviti put. Svaki će nam izgubljeni dan nedostajati kasnije. A za ovaj put mi je potreban svaki jahač. Žao mi je, gospodo. Bila je to ideja majora Terza Wayna da juri više od stotinu milja daleko, umjesto da ostane sa svojim vojnicima uz stado, što mu je i bila dužnost.

– Nitkove! Bezobrazni nitkove! Kukavice! Bestidna kukavice! – poviče Fee Wayne.

Tada pristupi narednik Mike O'Bannister.

– Gospodo – reče hladno. – Trebali bi se svladati. Ovo je Reb Ward i on zna što čini. Da li se stvarno smiju žrtvovati životi stotine ljudi, kako bi se spasio jedan oficir? Četrnaest sam godina vojnik. Čak i kad svoje oficire nisam podnosio, u bitkama sam ih slijedio do pobjede ili poraza. No sada vam moram reći...

– Dosta – prekine ga ona. – Dosta, naredniče! Držim da ste svi vi kukavice.

Popne se na konja u želji da odjaše. Ali se iznenada zaustavi. Začula je jauk jednog od ranjenih vojnika.

Ponovno skoči s konja.

– Oprostite mi! – obrati se muškarcima. – Mislila sam samo na svoj vlastiti bol. Trebam pomoći! U mom kovčegu imam cijelu ljekarnu...

Požurila je po pribor i uskoro je kleknula uz ranjenike. Vidjelo se da se dobro razumije u previjanje...

Reb Ward se okrene Tonto Billu koji je dojahao od stada.

– Ovdje postavite logor. Dalje krećemo tek ujutro.

Tonto Bill odjaše.

Narednik Mike O'Bannister pride Rebu.

– Sutra nastavljaš put? To mnogi ranjenici neće izdržati, kauboj.

– Moram dalje, vojniče! Moram dalje!

– Stvarno si čvrst, momče!

– Mogu biti i čvršći!

Slijedeće su jutro opet bili u maršu.

Poručnik Ben Chester je postrojio svoje vojnike. Svega ih je dvadeset i devet.

Ostalo su ranjenici.

Nakon što se posavjetovao sa Rebom Wardom, poručnik se obrati jednom vodniku:

– Vodniče Sharkey! Ostanite s kolima i vozačima Chisholmom, Denverom i Parkerom uz ranjenike. Čim se oni dovoljno oporave, krenite natrag prema Fort Laramieju. Da li ste razumjeli?

– Da, sir – odvrati gorostasni vodnik.

Bio je porijeklom iz Kentuckija i već je dva puta dogurao do

čina narednika, ali je uvijek izgubio čin, jer nije baš mnogo držao do oštrog discipline. Ali kada je u pitanju borba, ili ovakav zadatak, svatko može biti siguran da će on to dobro obaviti.

Stado se cijeli taj dan nesmetano kretalo put sjevera. Nisu se vidjeli nikakvi dimni signali.

U sumrak su postavili logor. Polovica kauboj je opet ostala u sedlima. Obilazili su stado. Vojnici su bili na straži oko logora.

Momci koji su noćas bili oslobođeni dužnosti već su se rano umotali u deke. Uz vatru su sjedili još samo Reb Ward i Cliff Morrow. Šutjeli su, samo bi Cliff Morrow ponekad zaškiljio prema Rebu.

Izenada se tišina prekine. Jedan od stražara je glasno uzviknuo. Ali jedan drugi glas odvrati umirujuće:

– Mirno, momče, mirno! To sam samo ja, Emmet Ketshum!

Logor se razbudio. Fee Wayne je, obukavši se na brzinu, izašla iz svog šatora.

Svjetlokosi izvidnik dojaši do vatre na jednom ružnom indijanskom konju. Životinja nije bila osedlana. Izvidnik skoči s iscrpljenog konja i teturajući pride vatri. Sjedne.

Buck Fargo mu donese veliku šalicu jake kave.

– Uh, što je ovo dobro – reče izvidnik.

– Ispeći ću ti i nekoliko odrezaka – odvrati Buck Fargo i uputi se svojem ognjištu.

Izenada se začu oštar glas Fee Wayne:

– Počnite konačno, gospodi-

ne Ketshum! Koliko dugo mislite čekati sa svojim izvještajem? Ili, možda, ništa ne znate o mom mužu?

Emmet Ketshum pokuša ustati. Ali nije uspio. Vidjelo se da je pri kraju svojih snaga.

– Major je živ – reče tada.

– Ranjen je, ali živ. Nalazi se u indijanskom ratnom logoru. Tamo još uvijek gore ratne vatre.

Izvidnik napravi kratku pauzu. Isprazni šalicu kave, a jedan kauboj mu pruži zapaljenu cigaretu.

Pokaže prema sjeveru.

– Pratio sam Indijance po glavnici Tri Noža. Udaljeni su nepunih dvadeset milja u onom pravcu. K njima stalno pristižu novi ratnici. Mislim da će ih za nekoliko dana biti i više od tisuću.

Nastala je tišina.

– Zar ćete ostaviti mog muža? – poviče opet Fee Wayne. Čulo se samo pucketanje vatre i duboko disanje ljudi.

Mladi poručnik reče:

– Ja i moji vojnici pokušat ćemo izvući majora!

– Mladiću – promrmlja izvidnik – ukoliko to pokušaš, platit ćeš to životom svojih ljudi.

– Ali to mi nalaže moja dužnost. Jahat ćemo!

Mladi oficir je ovo uzviknuo prilično oštro.

– Stado je, dakle, izgubljeno

– začu se glas Cliffa Morrowa.

– Od početka je ovo bila potpuno izgubljena stvar. Bio sam budala što sam se upustio u ovo, a mogao sam goveda prodati još u Dodge Cityju.

Opet nastane tišina.

Sve su oči uprte u Reba Warda. On dosad nije izgovorio ni jednu riječ. A u ovakvim situaci-

jama oči su uvijek usmjerene u onoga u čiju se snagu i razum vjeruje.

Reb Ward je razmišljao. Savi-
jao je cigaretu. Prsti su mu radi-
li mirno i nisu drhtali. Sagne se,
uzme komad drveta iz vatre i
pripali cigaretu na žaru. Povu-
kao je tri duboka dima.

Pogleda izvidnika.

– Emmet – promrmlja –
kaži mi kakve su naše šanse.

Ketshum ga je mirno proma-
trao. No iznenada se u očima
obojice muškaraca pojavi sjaj.
U tom su se trenu potpuno raz-
umjeli, kao da su prije toga
razgovarali satima.

Ketshum zagladi pijesak is-
pred sebe i dohvati komad dr-
veta.

– Ovdje su šatori – reče. –
U ovom je šatoru Wayne pod
stražom. Ovo su šumoviti bre-
žuljci. To je potok. A u ovoj udo-
lini, odijeljenoj od logora bre-
žuljkom, nalaze se konji Indija-
naca. Eto, tako to izgleda...

– U redu – reče Reb Ward,
koji je stajao uz izvidnika pro-
matrajući jednostavan crtež.

– Naša je jedina šansa – na-
stavi Ketshum, – da neopaženi
uđemo u logor i tiho oslobodi-
mo majora. Ukoliko bi nas Indi-
janci opazili, spasa nam ne bi
bilo. Reb, ti ćeš se sigurno složi-
ti s mojim mišljenjem da su
šanse da se neprimijećeni uvu-
ćemo u indijanski logor vrlo si-
ćušne.

Reb Ward je i dalje proma-
trao crtež. Ostali su šutjeli uzdr-
žana daha. Svi su znali da će
sada pasti odluka.

Reb Warde se osvrne. Pogle-
da svoje kauboje. Na okupu su
bili njegovi najbolji ljudi, jer su
baš oni bili određeni da preuz-

mu kasniju i opasniju stražu
kod stoke, onu iza ponoći.

Zagleda se u Chappa Dunna,
Nevadu Petea, Tonto Billa, Ala-
mo Rea, Big Tim Donalsa, Dana
Skynnera, Churlyja Scotta, Pan-
cakea i – Jima Ringa.

Tada reče:

– Nekoliko kradljivaca konja
možda bi uspjelo otjerati indi-
janske konje. To je posao za
prave konjokradice.

– Mi smo takvi – odvrati
Chapp Dunn ozbiljno. Ostali
momci potvrde klimajući glava-
ma. U njihovim se očima zapa-
žala smionost i neko upravo
divlje veselje.

– No onda ćete vi ukrasti te
konje. – Koliko ih ima, Emmet?

Izvidnik razmisli.

– Više od šest stotina. Kada
bi ih Indijanci izgubili, mislim
da jedno vrijeme ne bi razmi-
šljali o majoru Waynu.

– Tako je – potvrdi Reb. –
Naše će šanse tada biti za jedno
zrnce veće.

– Za jedno zrnce – ponovi i
izvidnik.

Reb se okrene poručniku:

– Da li bi vojska bila suviše
ponosna za to da jedno vrijeme
goni stoku?

Mladić je razmišljao. Znao je
što namjeravaju ovi kauboiji –
bio je svjestan da oni to mogu
izvesti neizmjereno bolje od voj-
nika. Ovi Teksašani su polovicu
svog života proveli na poljima i
u sedlima.

– Potrudit ćemo se da stado
dobro čuvamo – reče mladi
poručnik.

– Tada počnimo smjesta! Po-
mognite momcima koji su sada
uz stoku. Stado moramo pokre-
nuti odmah. Sutra do ponoći

morate biti barem pedeset milja odavde.

Poručnik Ben Chester dodirne rub svog šešira.

A Reb se opet okrene svojim jahačima:

– Ukoliko je Emmet pojeo svoje odreske, možemo krenuti.

Zatim pogleda u Cliffa Morrowa i reče oštrije:

– Ti ostaješ uz stado, Cliff! Ti sa svojom četvoricom momaka.

– Vrlo rado, Reb! – naceri se Cliff Morrow. Njegove su oči zlokobno zasvjetlucale.

Reb Ward mu se približi i reče suho:

– Vratit ćemo se! Nemoj praviti neprilike!

– Naravno, ipak ti si veliki Reb Ward – promrmlja Cliff Morrow. – Tebi sve uspijeva bolje nego običnom čovjeku. Uvijek te prati sreća i pobjeđuješ u svakoj igri.

Tada se približi Fee Wayne. Stavila je ruku na Rebovo rame i rekla drščući:

– Hvala vam, Reb.

– U ovo ne krećemo samo zbog majora – odvrati on mirno. – Ukoliko Indijancima otjeramo konje i stado će dobiti malo prednosti. Major je ranjen, no mi ćemo ga morati prilično brzo i dosta surovo transportirati.

– Znam – promrmlja ona teško. Okrene se i nestane u šatoru. Vjerojatno će se dobro isplakati.

*

Reb Ward i njegovih deset jahača krenuše.

Dvanaesti čovjek je Emmet Ketshum.

Vodio ih je prema zapadu. Dvadeset milja su prošli za otprilike četiri sata.

Još prije izlaska sunca ugledaše odsjaje ratnih vatri.

Čuli su se i zvukovi bubnjeva.

Reb Ward reče tiho:

– Dakle, uradite svoj posao pošteno, vi konjokradice. Emmet i ja ćemo čekati dok Indijanci ne krenu za vama. Sretno, momci!

Churly Scott, koji je nekad bio pravi kradljivac konja, doda smijući se:

– Nemojte dopustiti da vam major oduzme komandu, nakon što ga oslobodite.

Teksašani nestanu u mraku.

Emmet Ketshum obrati se Rebu:

– Potok će biti užasno hladan. Ali morat ćemo ga prijeći da bismo došli do šatora u kojem je major.

I oni krenuše oprezno naprijed. Bili su poput dvije sjene. Konji su im bili neosedlani i nepotkovani.

Nisu znali da ih netko bešumno prati. Nisu znali da je Cliff Morrow ubrzo nakon njihovog odlaska, također napustio stado.

Reb i Emmet sidoše s konja, zavezaše ih za grmlje i nastave put pješice. Nekoliko minuta nakon toga do tog je mjesta stigao i Cliff Morrow.

Zaustavi se i oslušne. Nije se ništa čulo jer je buka iz indijanskog logora bila preglasna.

Cliff Morrow razmisli. Pokuša izračunati koliko će vremena trebati Rebovim ljudima da stignu do indijanskih konja. No to nije mogao nikako izračunati potpuno točno. Odlučio je da još malo pričeka.

Tiho je sišao s konja i držeći uzde u ruci, oslonio se o jedno drvo.

Tako je čekao, dok su mu glavom prolazile razne misli. Bila je to opet borba dobra i zla u njemu. On je cijeli svoj život uvijek bio nitkov, no imao je dosta sreće te se uvijek izvlačio čitav iz neprilika.

Čini se da mu se i sada opet smiješi sreća.

Za desetak minuta opalit će nekoliko hitaca. To će upozoriti Indijance da nisu sami. Ratnici će pretražiti okolicu logora. Čak i ukoliko Reb Ward i njegovi ljudi ne budu otkriveni, morat će se jako potruditi da spase svoje kože.

A ukoliko Rebovi ljudi ne uspiju ukrasti indijanske konje, stado će opet biti u opasnosti. Reb Ward će tada morati odustat i od daljnjeg puta prema sjeveru.

Tada će i Percy Miller biti zadovoljan s obavljenim zadatkom Cliffa Morrowa. Tako će se Andrew Baxter, kojega gone mnoge potjernice, a koji se sada zove Cliff Morrow, još jedanput spasiti zatvora.

Moćna udruženja žele veliki rat koji bi im donio dobit. Njihov predstavnik Percy Miller je uz pomoć novca i prijetnji načinio Cliffa Morrowa pomagajem u tim planovima.

Morrow je dovoljno dugo čekao. Izvuče kolt. Ali tek što je vrškom prsta dodirnuo obarač, začu neki šum pored sebe.

Brzo se okrenuo, ali kolt više nije mogao upotrijebiti. U njegovu je tijelo već bila uprta revolveraska cijev. Još se jednom pokuša pomaknuti i tada dobije

snažan udarac drškom revolvera po glavi.

Kad se osvijestio, već je ležao vezan na ledima svog konja. Prokune, ali tada začu tihi glas:

– Budi miran, gospodine, samo ostani miran!

Prepoznao je taj glas. Pripadao je Leeju.

U tom se trenu na sjevernom dijelu indijanskog logora začu divlja larma.

Bili su to snažni povici Tekšana.

Čuli su se pucnji. A tada zanjisti stotine preplašenih konja. Odjekne topot njihovih nepotkovanih kopita.

Jesse Lee prijateljski potapša Cliffa Morrowa:

– Ovo si htio spriječiti, gospodine. Pratim te još od logora. Stajao sam u mraku dok je Reb Ward davao zadnje upute. Kad je sa svojim momcima krenuo prema indijanskom logoru, krenuo sam i ja, ali dovoljno udaljen od njih da ugledam i tebe. Pratio si ih. Krenuo sam za tobom. Ti si, nitkove, pucnjima želio upozoriti Indijance. Imao si sreću što nisam smio pucati u tebe. Prokleti izdajniče! Htio si moje prijatelje dovesti u opasnost.

– Možeš zaraditi deset tisuća dolara, Jesse – promuća Cliff Morrow.

Jesse ne odgovori. Slušao je buku iz indijanskog logora. Izgledalo je da su Indijanci trčeći krenuli za svojim otjeranim konjima.

Tada se začuju pucnji. Približavali su se.

Jesse Lee je iščekivao, sjedeći na konju. U rukama je držao i svoj i Morrow kolt.

Iz mraka izroni jedna pognuta figura. Na ledima joj je bio neki teret.

Jesse Lee vikne promuklo:

— Samo pridi, prijatelju! Ovdje je Jesse Lee! Samo naprijed!

Bio je to Emmet Ketshum. Teško je disao. Jesse Lee izaše iz šumarka. Pred njim izroni još jedan muškarac. Stalno se okretao i pucao iza sebe.

— Sada je na meni red, Reb!

— poviče Jesse i dojaši do svog prijatelja.

— Jesse! — usklikne Reb teško dišući i protrči pored njega. Jesse počne pucati iz oba revolversa. Progonioce je zadržao dovoljno dugo. Kad su se svi našli u sedlima, krenuše prema jugu. Za njima su se čuli pucnji, a prohujala je i pokoja strijela.

Jedna se strijela zabola u vrat Cliffa Morrowa.

No to su muškarci zamijetili tek kada su se zaustavili da oslušnu da li su Indijanci još za njima.

Nitko ih nije pratio. Izgleda da u indijanskom logoru stvarno nije više ostao niti jedan konj kojim bi se moglo ići u potjeru.

Na jednom konju jahali su Emmet Ketshum i major. Major Terz Wayne tiho je jecao.

Jesse Lee se u međuvremenu nagnuo u stranu i promotrio Cliffa Morrowa. Ugledao je strijelu u njegovom vratu. Gorko uzdahnu.

— Oh — reče teško i uspravi se. — Oh, on je mrtav. To je Cliff Morrow. Pratio vas je s namjerom da upozori Indijance na vašu prisutnost. Bilo bi vam prilično gusto, zar ne? No ja sam ga pratio, spriječio sam ga i pri-

vezao ga na konja. Pogodila ga je strijela.

Reb Ward promrmlja:

— Imali smo sreću što si se na vrijeme našao ovdje. Kako si...

— Bio sam uvijek u blizini stada — brzo će Jesse. — Pazio sam na Cliffa Morrowa. Jučer sam ugledao Percyja Millera i desetak njegovih revolveraša kako jašu vašim tragom. Prikratio sam se njihovom logoru tako da sam mogao prisluškivati. Nisu još imali nikakav čvrsti plan, ali su željeli stupiti u vezu s Cliffom Morrowom. Namjera im je da stadu ne dopuste da stigne na cilj.

— Gdje je sada ta banda? — zapita Reb.

Jesse Lee se nasmtiješi:

— I ja sam bio konjokradica — objasni. — I ja sam došao na pomisao da je u ovoj divljini čovjek bez konja, isto tako bezopasan i spor kao i kornjača. Tada sam si dopustio užitak da otjeram konje Percy Millera i njegove družbe. Oni sada polako pješače u smjeru Laramieja. Sigurno nam više neće smetati.

— Dobro obavljen posao, konjokradice — nasmtije se Reb Ward.

Začu se tihi majorov glas:

— Koliko još dugo mislite tumačiti unaokolo? A budući da je Cliff Morrow mrtav, mogao bih ja na njegovog konja. Gdje je moja četa?

— Nekolicina vaših vojnika još je na životu — promrmlja Reb.

Tada krenuše dalje. Nakon desetak milja opet se zaustave. Već se pojavilo i sunce. Pretraže temeljito odjeću Cliffa Morrowa. U njegovom džepu prona-

doše jedan naplaćeni ček. Po datumu su vidjeli da je naplaćen još u Dodge Cityju.

— Znači da je on ovo stado prodao dva puta — reče Reb Ward, koji je odmah shvatio cijelu igru Cliffa Morrowa. — Jesse, onaj dan kad je Percy Miller bio u Morrowoj sobi, kupio je ovo stado. Cliff Morrow se samo morao pobrinuti da ono nikada ne stigne na svoj cilj. Dobro su mu platili za tu stoku, ali su ga istodobno i zaplašili. Stado je trebalo nestati negdje usput.

— Da — potvrdi Jesse Lee.

— Ja to još uvijek ne razumijem — promuklo će major.

Majorovo je odijelo bilo pode-rano i poprskano blatom. Imao je rane po rebrima i na lijevom ramenu, no to nisu bile teške ozljede.

U međuvremenu su Ketshum i Jesse iskopali grob. Cliffa Morrowa su umotali u deku i tako ga zakopali.

— Tko zna, možda je u svom životu napravio i kakvo dobro djelo — promrmlja izvidnik umjesto posmrtnog govora.

Major Terz Wayne se s mukom popeo na konja Cliffa Morrowa.

Krenuše dalje.

Oko podneva naidoše na široki trag odbjeglih indijanskih konja. Vodio je prema istoku. Po tragovima se vidjelo da ih kauboји još uvijek tjeraju brzim galopom.

Tragove indijanskih nogu nisu pronašli. Ali kad su se nešto kasnije popeli na jedan brežuljak, ugledaše jednu veliku grupu indijanskih ratnika.

Kretali su se tragom odvedenih konja.

Još dva sata jahanja i stigli su na trag stada.

— Vaši vojnici su dosta dobri gonіči stoke — obrati se Reb Ward majoru. — Nisam vjerovao da će im uspjeti da sa stadom dođu tako daleko.

Slijedili su trag. Kad su stigli na vrh jednog brežuljka, u daljini ugledaše veliki oblak prašine.

IX

Stado su tjeroali prema sjeveru dva dana bez odmora. Nakon toga Reb Ward je dopustio odmor od cijelog dana i noći na jednoj livadi uz jezero.

Te su se večeri u logor vratili i kauboји »konjokradice«. Bili su veselo pozdravljeni.

Chapp Dunn je podnio izvještaj:

— Konje smo otjeroali stotinjak milja odavde. I ova je noć prošla mirno. Reb Ward, koji je obilazio stado, ugleda Fee Wayne. Izašla je iz svog šatora.

Prišla je Rebu Wardu:

— Nisam vam još zahvalila što ste doveli mog muža, Reb.

— Ne trebate mi zahvaljivati. Bilo je to vrlo lako. A ionako smo morali otjerati indijanske konje.

— Znam da biste ga vi izvukli u svakom slučaju, Reb — reče ona tiho. — Samo kad bi Terz htio shvatiti...

Zašuti i sagne glavu. Reb nježno položi ruku na njeno rame.

— Ovo je indijanska zemlja — reče on. — Nadam se da će Terz Wayne to ipak shvatiti. Brine me samo trenutak kad će major opet ugledati Indijance. A to će biti uskoro.

– Učinit ću sve da vam pomognem, Reb – promrmlja mlada žena. Podigne glavu i pogleda ga. – Vjerujem, Reb, da ćete uspjeti ovo stado dovesti do cilja.

Nakon tih riječi okrene se i ode.

*

Slijedeći su dan stigli do rijeke North Plate. Uskoro nakon što su zaustavili stado, stigao im je posjet.

Bili su to jedan postariji izvidnik, jedan konjički kapetan i šestorica vojnika.

Sjedokosi kapetan, koji je bio barem desetak godina stariji od majora, pristupi vatri. Neko je vrijeme šuteći promatrao lica svakog Rebovog goniča.

Tada se okrene pukovniku Lorringu, kojeg je očito poznavao od ranije.

Odsječeno ga pozdravi.

– Pukovniče, – reče polako – dolazim od generala Terryja. General je u Dakoti sa svojih šest stotina ljudi. Čeka na moj izvještaj.

– A kakav bismo mu izvještaj trebali podnijeti, kapetane? – mirno zapita pukovnik Loring.

Kapetan pogleda u Reba Warda.

Tada se opet obrati pukovniku:

– General Terry bi želio znati da li ovo stado ima ikakve nade da stigne do svog odredišta, do prijateljskih indijanskih sela. Poslao me da to provjerim.

– No, dobro – reče pukovnik. – I što ste vi otkrili?

– Samo loše stvari – odgovori kapetan. – Poveo sam još

trojicu dobrih izvidnika. Oni su nešto dalje na sjeveru i promatraju situaciju. Znam da je ispred vas tisuća Indijanaca. Znam da ovo stado neće uspjeti proći. Major Wayne je sa svojom četom učinio sve što je bilo u njegovoj moći. Vidio sam njegove vojnike i znam da oni više ne mogu štititi ovo stado. Za vojsku je ono izgubljeno. Do Powder Rivera je još stotina milja, a general Terry je oдавде udaljen čak četiri stotina milja. Dok ja stignem do njega i on odvoji jednu četvu da vas zaštiti, sve će već biti gotovo. Morat ću javiti generalu Terryju da ovo stado neće doći do svog cilja.

– Zašto general ne pričekava? Možda će nam ipak uspjeti! – bijesno će pukovnik Loring.

– Nemamo više vremena – odvrati kapetan. – General Terry će morati stupiti u akciju prije nego što ratnici iz dosad prijateljskih indijanskih sela odu Biku Koji Sjedi. A to će oni učiniti uskoro čim doznaju da stado neće stići. Njihovi ih poglavice neće moći zadržati. General Terry je dobio zapovijed da svim sredstvima onemogući jačanje snaga Bika Koji Sjedi. On mora zauzeti indijanska sela, njihove konje staviti pod stražu i skupiti sve indijansko oružje. Poglavice ćemo zarobiti kao taoce. To sve će se morati učiniti vrlo brzo. Žao mi je što moram javiti da smatram da je ovo stado izgubljeno...

– U toj su vojsci sami činovnici – zaškripi zubima pukovnik.

– Naredbe dobivamo iz glavnog štaba – promrmlja muklo kapetan.

– Uzvitlat ću prašinu u Washingtonu – gorko će pukovnik Lorrington. – O ovoj će se stvari pričati i u Bijeloj kući. Vojska se prema ovim Indijancima ponaša ravnodušno. Kao da im mi donosimo samo nekoliko lješnjaka za novogodišnje praznike. To je sabotaza! Nekolicina budala želi veliki rat s Indijancima, kako bi ih jednom za svagda dotukli.

– Žao mi je, pukovniče – promrmlja kapetan. – Mogu vam reći samo to da vojska više ne vjeruje u to da će ovo stado ispuniti svoju svrhu. A vama, majore, moram prenijeti naredbu da se ne zadržavate više ovdje. Sa svojom četom se smjesta trebate vratiti u Fort Terry i staviti na raspoloženje pukovniku Baxteru. Fort Terry je jedno od ključnih utvrđenja za predstojeći rat.

Kad je kapetan završio, major pogleda u Reba Warda.

I ostale su oči bile uprte u tog Teksašanina. Ljudi su napravili polukrug iza njega.

Reb Ward se zagleda u kapetana.

Tada reče mirno, ali s prezirnim tonom:

– Neka armija ide k vragu!

Tada podigne ruku i pokaže prema sjeveru.

– Kapetane – glas mu postane oštiji – vodim ovo stado dalje. Kažite vašem generalu da ću ga dovesti do cilja.

– To vam neće uspjeti – tiho će kapetan. – Nemate nikakve nade. Žao mi je. Radije se okrenite. U protivnom ćete izgubiti stado.

Vojnički pozdravi Reba Warda. Bio je to znak poštovanja. Tada se okrene majoru:

– Čuli ste naredbu koju sam vam trebao prenijeti?

Major Wayne je još uvijek gledao u oči Reba Warda.

Tada uzdahnu, a oči mu zasjaše.

– Želio bih tu zapovijed vidjeti napismeno, kapetane.

Kapetan zavuče ruku u unutrašnji džep kaputa i stvarno izvadi komad papira. Major pročita i reče:

– Kapetane, ovdje piše da vi, kao predstavnik generala Terryja, trebate donijeti odluku. Dakle, vi ste odlučili da je ovo stado izgubljeno, da nema nikakvih šansi! Ali...

– Odlučio sam i to da vaša prisutnost ovdje nema više nikakve svrhe, te da ste potrebni pukovniku Baxteru – prekine ga sjedokosi kapetan.

Major Terz Wayne se nasmije.

– Vi sigurno sada idete prvo u Fort Terry, a zatim do generala, zar ne kapetane?

– Da – odgovori kapetan. – Za pet dana ću biti u Fort Terryju, a za desetak kod generala.

– No, to je dobro. – nastavi major. – Povest ćete i moju ženu. U moje ćete ime pozdraviti generala. Kažite mu da ne primam nikakva naređenja od kapetana i da donosim vlastite odluke. Javite mu da ću s ostatkom svojih ljudi ostati uz ovo stado toliko dugo, dok vođa stada Reb Ward ne odluči da prekine put. Da li ste me dobro razumjeli, kapetane?

– Ali, to će vas stajati čina, majore!

– Možda, kapetane, možda! Ali može se dogoditi da će se kasnije utvrditi da je vaša procjena situacije bila loša.

U rano jutro kapetan je krenuo iz logora sa svojih šest vojnika. Reb Ward je promatrao kako se major oprašta sa svojom suprugom i pomaže joj da zajaše konja. Fee Wayne se osvrnula i ugledala ga. Dojahala je do Reba. On skine s glave svoj stari šešir.

— Reb — reče ona — u ovom sam trenutku i radosna i žalosna.

— Znam — odvrati on. — Major je pobijedio samog sebe. Prvi put u svom životu ne misli samo na sebe. Mislim da ćemo sada biti dobri partneri.

— Nadam se da ćete postati i prijatelji — tiho reče Fee Wayne. — Pružite Terzu priliku za to.

— Bit će sve u redu, Fee — nasmiješi se Teksašanin.

Nešto kasnije stado je krenulo dalje.

Kad su se zaustavili, bio je već sumrak.

A u jedan sat poslije ponoći začu se povik jednog stražara:

— Indijanci! Dolaze Indijanci!

Cijeli logor razbudi se u trenu.

Iz mraka se začu jedan grleni glas, koji izgovori nekoliko brzih riječi. Emmet Ketshum odgovori istim jezikom.

Tada se okrene Rebu Wardu:

— To su izaslanici iz sela oko Powder Rivera. To su poglavice Bijeli Konj, Velika strijela i Dugi rog. Žele razgovarati s tobom, Reb.

— Neka dođu. Dovedi ih, Emmet! — reče Reb.

Izvidnik smjesta odjaše. Za nekoliko minuta vratio se s trojicom jahača. Pridoše vatri.

Dvojica Indijanaca su sjedokosi starci. Bili su dostojanstveni, a iz njih je zračila mudrost.

Treći Indijanac bio je mlad, pun energije i nestrpljenja.

Sjašili su, prišli vatri i osvrnuli se oko sebe. Izvidnik je s njima razgovarao na njihovom jeziku.

Ugledali su pukovnika Loringa i pozdravili ga pokretom punim pažnje i poštovanja.

Tada se okrenu Rebu Wardu.

Dugo su ga promatrali. I tada najstariji poglavica reče engleski:

— Vidimo velikog, neustrašivog poglavicu!

Prinijeli su dlanove svom čelu i lagano priklonili glave.

Reb Ward načini isti pokret.

Stari poglavica nastavi:

— Došli smo vidjeti. Ali ne vidimo nikakvu nadu. Vidimo samo znake velike nesreće. Na stado čekaju poglavice Crveni Oblak i Dva Mjeseca sa tisuću ratnika.

Tada pokaže na svog mladog pratioca.

— Ovo je Dugi Rog. On je vođa naših mladih ratnika. I on je stigao da vidi. No nije vidio ništa drugo od onog što i mi. Javit će to našim ratnicima. Mi se ne možemo tome suprotstaviti. Oni će napustiti sela i otići Biku koji Sjedi. Nitko ih ne može utješiti zbog toga što će njihove obitelji gladovati ovu zimu. A vi se okrenite. Stigli ste prekasno. Nitko više ne čeka na vas. Stvari sada kreću drugim tokom. Krivicu za to nose vaše velike poglavice. To je sve!

On opet načini pokret pun poštovanja i okrene se.

Ali ga zaustavi miran Rebov glas.

– Naše stado će stići do cilja. Zašto u to ne vjerujete? Poglavice, zadržite mlade ratnike još deset dana u selima. Mi stižemo sa stadom! Držimo do zadane riječi i donosimo meso za dugu zimu.

Dvojica starih poglavica promatrali su ga vrlo ozbiljno. No mladi Dugi Rog odmahne glavom i izgovori nekoliko brzih riječi.

Bijeli Konj opet uzme riječ. Njegov je glas postao još gorči.

– Mi, stari poglavice, nemamo više nikakve moći. Ovo stado nije sve što nam je obećano. Trebali smo dobiti mnogo kola deka, hrane i drugih stvari. Nismo dobili ništa! Opet su nas slagali i prevarili. Nije nam bilo dopušteno da krenemo u lov kako bismo stvorili naše zalihe. Sjedili smo ovdje i čekali ispunjenje obećanja. A zima stiže. Nemamo više nikakve moći! Izgubili smo povjerenje naših sela, jer smo vjerovali bijelim poglavicama da će održati svoju riječ. Bili smo prevareni. Nemamo više ništa reći.

Reb Ward opet progovori:

– Dobro! Ali ipak recite u vašim selima da stoka stiže. To smo obećali. Čak i ako mladi ratnici odu iz sela, mi ćemo dovesti ovo stado. Žene, djeca i starci ne smiju gladovati.

Kad je zašutio, Dugi Rog uputi nekoliko riječi Bijelom Konju. Stari poglavica ih prevede:

– Dugi Rog je rekao da se njegovi ratnici neće boriti protiv vas, ukoliko se vi pobrinete za hranu njihovih žena, djece i staraca.

– Ali tada nas ni Crevni Oblak ne smije zaustaviti. Tre-

ba nas propustiti do sela – do da brzo Reb.

Bijeli Konj odmahne glavom.

– Oni su u ratu s vama. Žele vaše stado.

Okrene se, popne na konja i odjaši. Njegovi pratioci krenuše za njim.

Kad su Indijanci nestali, Reb se obrati svojim ljudima:

– Idemo dalje iako više nitko ne vjeruje u nas. Možda, ipak, nećemo stići prekasno. Ukoliko netko od vas želi odustati, još uvijek to može. Pukovnik Loring će isplatiti zaradu svima koji se žele vratiti.

Svi su šutjeli.

Tada se javi Brazos Jim i reče u ime svih ljudi:

– Ukoliko više nitko ne vjeruje u nas, moramo ih razuvjeriti.

Svi zamumljaše potvrdno.

Ipak je to bila družina prekaljenih Teksašana. U igri je sada njihova hrabrost i uvjerenje.

X

Krenuli su dalje.

Drugi dan ugledali su grupu Indijanaca.

Ali je stado nastavilo svoj put prema sjeveru.

Treći dan su Indijanci krenuli u napad.

Reb Ward je izdavao brze upute. Teksašani su se rasporedili oko stoke i zaurrali divljački. Bio je to uzvik za napad, koji su Teksašani često koristili u vrijeme građanskog rata.

Počinjao je dubokim, muklim tonovima, a tada se pretvarao u zavijanje. Bio je to jeziv zvuk. Jeziv, ali djelotvoran!

I stado se počelo oglašavati mukanjem. Bilo je preplašeno.

Goveda krenuše u trk. Topot njihovih nogu sve se više pojačavao. Jurila su – prema sjeveru.

Bio je to paklenski stampedo.

Urlici jahača se nisu smirivali.

Izgledalo je to kao da se otvorio pakao.

Goveda su jurila brzo poput konja, a prašina se uzdigla u golemim oblacima.

Kad je stado u stampedu, ponekad se ne zaustavlja ni nakon pedeset milja.

Za stadom su jurili Teksašani i vojnici, štiteći kola. Ništa nisu vidjeli oko sebe od guste prašine, koju je pojačavao vjetar pušujući prema istoku.

Tako su prošli desetak milja. Iza stada su ostajala goveda, ona koja su bila slabija ili ozlijeđena u divljem trku.

Reb Ward i Emmet Ketshum izadu na trenutak iz oblaka prašine i osvrnu se. Nisu se prevarili u svojoj prognozi. Stado je bilo potjerano u pravom trenutku.

Iza njih su jurile stotine Indijanaca, koji su prije toga morali propustiti podivljale životinje.

Rebu i Emmetu je bilo jasno da su Indijanci, ipak, još uvijek brži od stada. Uskoro će ih stići.

Reb Ward požuri do zadnjih kola. Tim je kolima upravljao Pancake, a u njima su bile zalihe hrane i municije. Uz Pancakea je u kolima i Big Tim Donald.

Big Tim je za vrijeme građanskog rata bio oružar. Svojim je minama digao u zrak kilometre pruga.

Reb Ward se približi kolima i vikne:

– Barut, Tim! Dvije minute!

Za mnoge bi ove »dvije minute« značile veliku zagonetku. No Big Tim Donald je točno znao koliko treba fitilja da bi bure baruta odletjelo u zrak za dvije minute.

Sve je to pripremio strelovito brzo.

Tada izbaci iza kola tri mala burenceta baruta, sa zapaljenim fitiljima.

Reb Ward i Emmet Ketshum opet izjašu iz prašine, kako bi vidjeli učinak tog poteza.

Nakon nekog vremena prašina se slegla, tako da se burad vidjela na zemlji. Indijanci su već bili blizu i buradi nisu pri davali neku osobitu važnost.

Tada se začuju eksplozije.

Zračni pritisak je mnoge Indijance bacio iz sedla. Nastala je velika gužva. Djelovanje ovog baruta je imalo psihološki učinak. U buradi nije bilo komadića željeza koje bi poubijalo mnoge Indijance.

Bilo ih je ranjenih, ošamućenih i prestrašenih iznenadnim letom kroz zrak.

Nastao je veliki nered u njihovim redovima. Zaustavili su se. Nisu znali neće li im se dogoditi još kakvo neugodno iznenađenje...

A stoka je nastavljala svoj trk prema Powder Riveru.

Jurili su tako još nekoliko sati, sve dok se nije spustila noć, a činjenica da su naišli na potok pomogla je u zaustavljanju goveda. Stado je okupljeno na livadi.

I prvi put nakon toliko dana umorni jahači gledali su indijanske vatre na jugu, iza sebe.

Prošao je tako još jedan dan. Možda najteži dosad.

Ali je stado prevalilo još jedan komadić puta prema sjeveru.

* .

Prvi je to osjetio iskusni izvidnik Emmet Ketshum. Probudio je Reba Warda.

Obojica su se zagledala prema sjeveru.

Donedavno je vjetar puhao sa zapada. Sada je iznenada prestao i nastala je tišina kao u zrakopraznom prostoru. Postalo je toplije – pretoplo za mjesec studeni!

Reb Ward i izvidnik skoče u sedla i krenu prema stadu.

Izenada su ugledali zaprepasujuću pojavu. Na vrhovima rogova umornih goveda počeli su plesati plamičci. Reb Ward povuče rukom po grivi svog konja. Zasješe iskre. Stado se uznemirilo. Na njihovim su rogovima još uvijek titrali plavi plamenovi. Počeo se osjećati miris sumpora.

– Oluja – progovori Emmet Ketshum. – Reb, dolazi nam prokleta snježna oluja. – I ukoliko se tvoji momci ne budu borili poput lavova, izgubit ćeš stado...

Šutjeli su i osluškivali.

Tada su osjetili prvi udarac snažnog sjevernog vjetra. Bio je leden i probijao je sve do kostiju.

Jedan od stražara pride.

– Joe – reče mu Reb. – Počnite goniti stoku prema istoku. Ne bih želio da se stado okrene prema jugu. Na istoku su brežuljci. Kreni, Joe!

Jahač okrene svog konja i uskoro se začu njegov snažan glas:

– Naprijed! Pokrenimo stado! Prema istoku! Prema istoku, momci! Stiže oluja! Na istoku su brežuljci! Prema istoku!

Logor je oživio.

Reb Ward je dijelio kratke naredbe. Jahači su se umotavali u debele deke.

Tada su osjetili drugi i treći udarac hladnog vjetra. Sada je bio toliko hladan da je ruka Buck Farga jedno vrijeme ostala zalijepljena o željezni rub kotača kola.

Na sjeveru je bilo mračno kao u trbuhu nekog kita. A u daljini su se čuli potmuli zvuci. Sa četvrtim udarom vjetra došao je i snijeg. Svi su jahači bili uz stado. Vojnici također. Svi su znali da im sada predstoji najteža bitka u životu.

Ukoliko budu imali sreće, to će trajati svega nekoliko sati. Ali to može potrajati i dani-ma...

Jahači su imali dosta muke da stoku skrenu prema istoku, jer je životinje njihov instinkt vukao prema jugu, što dalje od hladnoće. Stado je stiglo do jednog usjeka.

Tada su počeli padati komadi leda veličine lješnjaka. Temperatura se i dalje snižavala, a udarci vjetra bili su sve oštiri.

Goveda su se zbijala, pognutih glava. Noć je iznenada postala bijela, jer je počeo padati gusti snijeg.

Kroz taj pakao stado je gonilo dvadeset Teksašana i tridesetak vojnika.

Razdanilo se. Brežuljci između kojih su se kretali nisu ih puno zaštićivali.

Ponekad su životinje upadale u snijeg do trbuha.

U kasno poslijepodne zastali su u jednom zaštićenom kanjonu.

Slijedeći su dan krenuli dalje, zaštićeni brežuljcima ali gazeći sve dublji snijeg. Poslije su skrenuli opet prema sjeveru.

*

Indijanska sela, prema kojima su se uputili, bila su na sjevernoj obali Powder Rivera.

Šatori su u dubokom snijegu.

U selima više nema mladih ratnika. Otišli su da se pridruže Biku Koji Sjedi. Otišli su kako bi njihovim obiteljima ostalo više hrane.

Jedna stara žena provirila je kroz otvor šatora, s namjerom da zgrabi snijeg u posudu. Njena unuka je taj dan rodila, ali starica baš nije bila obradovna tim događajem. Znala je kako će biti teška ova zima...

No tada slučajno pogleda prema jugu. Na suprotnoj se obali pojavi jedan jahač.

Starica uzviknu. U daljini se čulo mukanje goveda.

Otvore se i ostala šatorska krila. Stari poglavica Bijeli Konj izađe. Pogleda jahača na drugoj obali.

— To je veliki poglavica s juga koji nam dovodi stoku. Pobjedio je sve neprijatelje, a svladao je i boga oluje!

Nakon tih riječi poglavica pride bliže obali rijeke i podigne ruku.

Reb Ward odgovori istim pokretom. Iza njega se pojave ostali jahači: Jesse Lee, Emmet

Ketshum, pukovnik Lorrington, major Terz Wayne.

Konačno i prvo govedo oprezno zakorači na led koji je prekrivao rijeku.

Jahači su tjerali stoku ostrim povicima. Čuli su se i udarci bičeva.

U stadu je ostalo svega nešto više od četiri tisuće mršavih životinja.

No i to je spas!

U međuvremenu se vijest proširila indijanskim selima i iza Bijelog Konja se okupila gomila žena, djece i staraca.

Reb Ward stigne prvi do njih. Zaustavi se pred poglavicom. Rebovo lice je mršavo i ispijeno. Oči su mu zakrvavljene a u njima je grozničavi sjaj. U bradi su zapleteni komadići leda, a hlače su mu zaleđene o sedlo.

Ali on se smiješi. Podigne ruku na pozdrav.

— Poglavico! — reče on. — Ovdje je stado mesa. Doveo sam ga!

— Vidim, veliki čovječe — odvrati Bijeli Konj. — Ti si stvarno veliki čovjek. Držiš do svoje riječi. Veći si od svih ljudi koje znam. Poštujem te! Mnoge žene, djeca i starci bit će zahvalni što si im spasio život. Živjet ćeš u našim srcima. Sjaši i ugrij se sa svojim jahačima uz naše vatre.

— Samo jednu noć — promrlija Reb Ward i zagleda se u stado koje se zaustavilo u jednoj udolini. — Samo jednu noć, poglavico. Treba nam malo topline. Ali ujutro krećemo dalje!

*

Time je ova priča bila završena.

Trebalo bi još samo reći da je Reb Ward sa svojim ljudima

deset dana kasnije stigao do Fort Terryja i tamo predao majora Terza Wayna u ruke njegove mlade žene.

Nakon nekoliko dana Teksašani su odjahali iz Fort Terryja. Snježni pokrivač je bio zamrznut i konjska kopita nisu propadala.

Na jednom brežuljku Reb Ward zaustavi se na trenutak i još jednom baci pogled na Fort.

Tada pokaže prema jugu i reče:

— A sada prema Teksasu, momci.

Kraj

H. H. Knibbs:

PUCANJ U MRAKU

Young Joe Hardesty iz rudnika Mebbyso i njegov prijatelj s istoka Borden promatrali su omalena čelava čovjeka mladenačkog lica kako četka čeličnosivog konja. Konj se zvao Peanut. Čovječuljku je ime bilo Charley Price. Jednom godišnje on je obilazio stočarske gradove Arizone da bi kušao Peanuta u trkama s lokalnim konjima. Iako je u trkama bio poput munje, izvan trkaće staze Peanut je bio mirna životinja koja je prema svom gospodaru pokazivala gotovo pseću privrženost. Pošto je u Bawdryju zaradio priličnu svotu, Charley Price se spremao u Claybank, gdje će se njegov konj utrkivati s ridanom Waspom.

– Svrati usputno u rudnik – reče Young Hardesty – Bedrocku će sigurno biti drago da te vidi.

Price odmahne glavom.

– Neću ovaj put. Produžujem ravno u Claybank. Želim Peanutu pružiti priliku da se odmori prije utrke. Osim toga...

Young Hardesty kimne. Bawdry je bio opasan logor. Price, koji nikad nije nosio revolver, imao je vjerojatno nekoliko stotina dolara uza se. Izabравši pustinjski prečac prema Claybanku, kojim je malo tko putovao,

stići će brže i izbjeći nepoželjne susrete.

Pola sata kasnije Young Joe Hardesty i Borden napustili su grad odjahavši prema trideset milja udaljenom rudniku Mebbyso. Planirali su da tamo prenoće i da ujutro krenu u Claybank. Predstojeća konjska trka bila je sportski događaj sezone. Prelazeći raskršće starog pustinjskog puta i glavne ceste, primijetili su da je prije kratkog vremena netko, vjerojatno iz Bawdryja, odjahao napuštenim prečacem koji je vodio u Claybank. Charley Price je još bio u Bawdryju. Osim toga, ovo su bili tragovi konja znatno većeg od Peanuta.

– Neki kauboj kojem se žuri da u Claybanku što prije izgubi novac – prokomentirao je Young Hardesty. – Mnogi momci iz Bawdryja kladit će se na konja iz Claybanka samo zato što je uzgojen u Arizoni. Peanut i Charley potječu iz Teksasa.

Već je bila prošla ponoć kad su Borden i Young Hardesty stigli u Mebbyso. Pošto su prozborili riječ-dvije s Bedrockom o trci u Bawdryju, privezali su konje u dolini iznad izvora i uputili se na spavanje.

Imajući na umu rani odlazak

u Claybank, Young Hardesty je ustao i naložio vatru prije nego što su se Bedrock i Borden probudili. Kad se uputio na izvor da donese vedro vode, otkrio je da je njegov konj Shingles otrgnuo uže kojim je bio privezan za kolac i utekao. Ustanovivši to, pomalo mrzovoljno se uputi u potragu za njim.

Slijedio je trag konja gotovo čitav sat. Dok je obilazio vrlo visok pješčani nanos, oči mu se iznenada zabrinuto suziše. S otrgnutim komadom užeta, koji mu je visio oko vrata, Shingles je stajao i grijao leđa na suncu. Uz njega je stajao osedlani Peanut, konj Charleyja Pricea, ovješanih uzda. Pogled Younga Hardestyja zaustavi se zatim na čovjeku koji je ležao u sjeni jedne stijene. Charleyja Pricea napali su iz zasjede razbojnici i ubili ga. Uz njega je ležao prazan pojas za novac. Dok je Young Hardesty stajao gledajući u mrtvog Charleyja, Borden dojaše iza pješčane litice.

– Slijedio sam tvoj trag – reče osvrćući se prema konjima. – Htio sam ti pomoći. Što Peanut ovdje radi? Gdje je Charley Price?

Young Joe pokaže na zgrčenog čovjeka. Borden spusti pogled još zaslijepljen od sunca. Problijedi. Upita tko je ubio Pricea, shvaćajući u istom času besmislenost pitanja.

– Nosio je previše novaca – reče Young Hardesty – a nije imao revolver.

– Zar ne bi bilo najbolje da odjašemo prijeko do Granta i telefoniramo šerifu predložiti Borden.

– I kad Collins čuje da sam ga ja našao, pokušat će, narav-

no, meni prikrpati to ubojstvo. Otkako je izabran za šerifa, ne prestanto mi pokušava nešto prikvačiti.

– Ali što drugo da učinimo?

– Kad se Charley ne pojavi i Claybanku, ljudi će reći da se uplašio ridana i da je otišao na trag u Teksas. Tip koji ga je ubio neće sigurno tvrditi suprotno. To će nam dati malo vremena da pronjuškamo uokolo.

– A što ćemo s konjem?

– Privezat ćemo ga na pašnjaku zajedno sa Shinglesom. Nitko ga tamo neće vidjeti. Barem neko vrijeme.

Borden pokaže rukom na tijelo. Young Hardesty slegne ramenima.

– U rudniku ima dosta lopata. Koliko znam, Charley nije imao nikakve rodbine u Teksasu. Sam mi je to rekao. A šerif sigurno neće poduzeti ništa u vezi s ubojstvom, osim što će možda poslati nekoga da dopremi Charleyja u grad i da ga sahrani. Collins će prokleta dobro znati da je to učinio netko iz Bawdryja. No on je stručnjak da se drži što dalje od te rulje. U to se možeš kladiti.

Borden se zagleda u sivog konja koji je stajao pokraj mrtvog čovjeka.

– Njegov konj ga nije napustio. Ostao je ovdje...

– I mene je to nekako pogodilo – doda Young Hardesty. – Peanut i Charley su bili partneri.

Tragovi u blizini pokazivali su da je netko bio na izbočini stijene na južnoj strani pješčane hridi očekujući da se Charley pojavi na prečacu prema Claybanku. Očito, kad je odjek-

nuo pucanj, Peanut se okrenuo i pojurio natrag uz padinu zaustavivši se tek kad je njegov jahač ispao iz sedla. Ubojica je tada sjahao, prišao Priceu, opljačkao ga i odjahao prema planinskim vrhovima. Prisjećajući se tragova koje su jučer vidjeli, Young Hardesty zaključio da je ubojica došao na prečac sa ceste koja vodi iz Bawdryja u Grant. Uhvativši Peanuta i Shinglesa, Young Hardesty i Borden odjašu natrag prema rudniku.

Vijest o ubojstvu teško pogodi Hedrocka, koji je Charleyja poznavao godinama. Upozorivši Younga Hardestyja na ozbiljne posljedice kojima se izlaže ako sahrani tijelo ne obavijestivši vlast, Bedrock je na žalost morao priznati da će šerif poduzeti malo ili ništa da otkrije ubojicu. Nije mu se međutim svidjelo što se Young Joe u to miješa.

— Pa ionako smo planirali da idemo u Claybank — reče Young Hardesty. — Od rulje iz Bawdryja doći će bar trojica kauboja, četvorica se neće pojaviti jer su pijani, nemaju novaca ili ne mogu napustiti posao, ali ima jedan koji se neće pojaviti jer zna da trke neće biti.

— Ne bismo li mogli — upita Borden — sami odvesti Peanuta u Claybank na trku?

Iznanaden tim prijedlogom, Hardesty upita kakva bi korist bila od toga.

— Kod mene su u pitanju osjećaji — reče Borden. — Volio bih vidjeti Peanuta kako tuče klejbenškog ridana. Osim toga, ljudi se na konjskim trkama rado prepuštaju užicima... Piju više nego obično, pričaju više i pokazuju svoje pravo lice. A si-

gurno je da će Peanut tamo iznenaditi bar jednoga od njih.

— Misliš li da će čovjek kojega tražimo biti tamo?

— Ako sumnja da postoji i najmanja mogućnost da ga okrive za ubojstvo, bio bi budala da se ne pojavi u Claybanku. Naravno, nitko drugi ne zna da je Charley ubijen. Samo on zna, a pred sobom neće bježati.

— Ako mislimo ići — reče Hardesty — trebalo bi da krenemo odmah. To je samo deset milja prečacem, no deset milja uspona i silazaka, a Peanut je nizinski konj. Trebat će mu mnogo odmora prije utrke s ridanom.

Bedrock odmahne glavom.

— Doći tamo danju bila bi greška. Ne želite valjda da se prije utrke zna da je Peanut u Claybanku. Bite će najbolje da krenete oko četiri. U Claybank ćete stići oko deset ili jedanaest navečer.

Sljedila je poduža rasprava o izvodljivosti plana i konačno odlučeno da odvedu Peanuta u Claybank i utrkuju ga s ridanom.

— Dakle to smo sredili — reče Young Hardesty. — No tu je Charley...

Ogroman, bijele brade i sporih pokreta, stari Bedrock pokupi lopatu i deku i uputi se prema pustinji. On i Charley Price bili su prijatelji mnogo godina.

U četiri sata tog popodneva Young Hardesty i Borden spremili su se za put u Claybank, Bedrock se uputi u kolibu i pojavio se s kesicom duhana i vinčesterkom.

— Ja ću jahati Shingledsa. — objavi.

Iako nijedan od njegovih drugova nije mislio da će i on ići, ne rekoše ništa. Bedrockov mrki izraz lica nije ih baš pozivao na konverzaciju.

Prešavši prijevoj Mebbyso, spustili su se u drugu dolinu nastavljajući dalje preko mnogih prijelaza do Claybanka, kamom su stigli oko jedanaest navečer.

Bedrock potraži starog druga Jimmyja Owensa i kratko porazgovara s njim u četiri oka. Jimm podigne palac u znak slaganja gledajući Bedrocka čvrsto u oči.

– Učinit ću to, tako mi svega! Znam točno gdje možete skloniti tog konja da ga nitko, osim lovačkog psa, ne može naći. Shingles i Bordenov konj ostavljeni su u Jimmyjevu koralu. Peanuta su sakrili u napuštenoj ciglani kraj Jimmyjeve kuće. Stara ciglana bila je posljednje mjesto na kojem bi netko ostavio konja.

Borden i Young Hardesty spavali su na Owenovoj verandi. Bedrock, koji nije ni na trenutak želio ispustiti iz vida Peanuta, posudi deku i smjesti se u ciglani. Iz saluna, malo niže u ulici, dopirala je divlja vika pijanaca. Usprkos tome Borden i Young Hardesty spavali su čvrsto sve dok ih Owens nije pozvao na doručak.

Proveli su jutro razgovarajući sa znancima iz Bawdryja. Upadljiva je bila odsutnost četvorice redovnih posjetilaca utrka. Razlog odsutnosti prvog bila je nesreća na poslu, a drugi je popio previše viskija. Sudeći po prethodnom redovitom dolazanju na trke ostala dvojica trebalo je da dođu u Claybank:

Sims, kauboj i Jack Renter, prijatelj šerifa Collinsa.

Došlo je podne a Charley Price se još nije pojavio. Pričalo se da se uplašio utrke s ridanom i da je krišom otišao natrag u Teksas. Gomila je bila razočarana. Neće biti velike trke – samo preliminarna u kojoj će trčati beznačajni lokalni konji.

Oko jedan sat po podne Young Hardesty pojavio se u glavnoj ulici na svom konju Shinglesu. Privezao ga je za prečku pred salunom i s Bordenom u pratnji ušao u salun. Visok, tamnook čovjek oštro ga odmjeri. Bio je to Renter koji je, kako je Young Hardesty kasnije uspio doznati, stigao u Claybank prethodnog dana. Young Hardesty prikrije iznenađenje kimnuvši mu u znak pozdrava. Znao je da je Renter uvijek bio spreman za okladu, počevši od tučnjave uličnih pasa do izbora za predsjednika države. Young Hardesty ga upita kako se odvija kladenje.

– Imaš li uza se novaca? – upita Renter.

– Ne toliko da mi istegnu džepove. Ali nabavit ću.

– U koga se misliš kladiti?

– U konja kojega ću ja jahati – odvrati Young Hardesty.

– Ti si pijan – reče Renter.

– Bit će ti bolje da odeš i naspavaš se.

Young Hardesty se nasmiješi.

– Jesam li ja to čuo da se ti kladiš u veliku trku ili si ti to samo pričao sam sa sobom?

Barman ružna lica pokaže prema vratima.

– Možda još nisi vidio Young Joeova konja. To ti je nešto što mi ovdje zovemo specijalitet Mebbysa!

Izašavši na vrata, Renter promotri Hardestyjeva Shinglesa.

– Utrkivat ćeš se na toj kra-
vi?

– Taj mali konj, Joeov konj
– reče Borden uslužno – zove
se Shingles.

– Jesi li zadovoljan, Jack? –
upita Young Joe.

– Da, svakako. Zadovoljan?!
Ti si lud.

– Ja također – objavi Bor-
den vedro. – Ja, naime, ulažem
u njega sto dolara. Ako si zain-
teresiran, naravno.

Borden je izgledao kao da
želi izgubiti novac. Ali, na kraju
krajeva, ipak je on bio žutoklju-
nac. Jedva da je razlikovao ko-
nja od prečke za vezanje.

– Prihvaćam – reče Renter
i iz debelog snopa novčanica iz-
broji sto dolara.

– Molim te uloži i za mene
sto dolara – reče Young Joe
Hardesty kad je Borden uložio
sto dolara.

Obojica, Borden i Renter, iz-
vade još po sto dolara. Barma-
na odrede za kladioničara.

– Mislim da će ovdje biti i bi-
jesnih – reče barmen stavlja-
jući novac u blagajnu. – Price
još nije stigao.

– Dakako – reče Borden
okrznuvši pogledom Younga
Hardestyja – ako se Charley
Price ne pojavi, oklade će biti
poništene.

– Vraga će biti poništene! –
Renter će naručujući piće. – Ja
sam položio svoj novac na klej-
benškog ridana i ne tiče me se
koji će se konj s njim utrki.

– Pa ni ja nisam rekao da me
se tiče. – Bordenov glas je bio
blag. – Rekao sam samo da se
kladim da će Joe pobijediti u
trci. Prihvati ili odustani, Rente-
ru.

– Vi zaista izgledate normal-
no – nasmije se Renter. –
Možda biste htjeli podići svoj
ulog?

Borden je izgledao kao da
razmišlja. Konačno se složi s
Renterovim prijedlogom.

– U redu. Tri stotine dolara
da će Joe pobijediti u glavnoj
trci.

Renter istragne još jednu no-
včanicu iz svog snopa. Borden
položi svoju na šank. Primijeti
nehajno da obje novčanice ima-
ju isti serijski broj. Dok je još
bio u Bawdaryju, Borden je
Charleyju Priceu promijenio
desetice i dvadesetice u krupnu
novčanicu od sto dolara. Price
je tu novčanicu spremio u svoj
pojas. Možda je tu novčanicu
Charley kasnije dao nekom
drugom, no ipak je bilo prilično
zanimljivo kako se našla baš
kod Rentera.

Potraživši Gimpa, vlasnika
kelejbenskog ridana, Young
Hardesty mu saopći da bi u
slučaju da se Charley Price ne
pojavi on želio sudjelovati u
glavnoj trci. Misleći da će
Young Joe u utrci jahati svog
konja Shinglesa, Gimp i njego-
vi prijatelji smatrali su to do-
brom šalom. No već se pročulo
da se žutokljunac Borden nave-
liki kladi u ridanova protivni-
ka, pa je Gimp bio spreman da
objeručke prihvati tu ponudu.
Bilo je očito da od velike pred-
stave neće biti ništa, no tu je bi-
la mogućnost da se na lak
način zaradi novac. Tri prelimi-
narne trke nisu izazvale mnogo
uzbuđenja. Gomila je očekivala
glavni događaj. Gimp i njegovi
prijatelji stajali su uz ridana.
Držeći na uzdi Shinglesa,

Young Hardesty je raspravljao s Gimpom o startu.

— Znam ja dobro tebe i tvog crvenog konja — govorio je. — Ako me odguraš na startu, netko od publike mogao bi biti ozlijeđen, a tvoj ridan je tako brz da se neće ni primijetiti tko je to učinio.

Predradnik klejbenškog ranča stane među zaraćene strane. Za svadu je bilo vremena i poslije trke. Privučena prepirkom, okupljena gomila nije ni primijetila Bedrocka koji se približavao vodeći Princeova konja. Ali predradnik ga je ugledao. Zagleda se oštro u Young Joea i tiho upita gdje je Price.

— U Mebbysu. Nije mogao doći. Ja ga zainjenjujem.

— Misliš jahati Priceova konja?

— Mislim.

— Nisam baš siguran da možeš.

— Ali ja jesam. Gimp i Charley su se dogovorili u Bawdryju da će se danas u Claybanku utrkivati Peanut i ridan. Bio sam tamo kad su to utvrdili. A bio si i ti. Nitko tamo nije rekao tko će jahati konje. Ako misliš da ćeš se samo tako otpremiti, varaš se. Ljudi žele vidjeti pravu trku.

Ignorirajući povike i pitanja, stari Bedrock se progura do Young Joea.

— Evo tvog konja — reče predajući mu uzde — spremnog za trku.

Poput ogromnog kipa Bedrock se nadvio nad gomilu s hulom u ustima i vinčesterkom preko ramena. Predloži ljudima koji su stajali oko njih da se malo razmaknu i naprave mjesto za protivnike.

Peanut je znao što se sprema. Bio je na oprezu, načuljenih ušiju, ali nije bio nervozan. Gimpov ridan je međutim uznemireno udarao kopitima stvarajući oko sebe prostor. Starter je stajao s bijelim štapom u ruci i čekao. Zaori se smijeh kad Young Joe izuje čizme i zavuče bosu nogu u tijesni stremen. Neki koji su željeli promijeniti ili povući okladu potraže Bordena. Odgovorio im je uljudno da je sasvim zadovoljan postojećom situacijom na kladionici.

— Kad sam primao vaše oklade — reče — kazao sam da se kladim da će Young Joe pobijediti u utrci. Nisam rekao ni riječi o konju kojeg će jahati.

Stojeći u blizini startera, Renter je netremice gledao u Bordena. Došapne nešto starteru. Peanut i klejbenški ridan stajali su jedan uz drugog, ridan očito nestrpljiv da pojuri. Young Joe stisne zube. Ridan je bio brz i zao. Neće biti lako preteći ga i uteći mu.

Ridan pojuri za cijelu dužinu ispred Peanuta. Hardesty čak i ne pokuša stići Gimpova konja. Vratili su ih. Ponovo oba ponija pojure prije znaka. Ridan se pokušavao oteti svom jahaču. Morali su se vratiti na start.

Young Hardesty nikad nije jahao u pravoj utrci, ali je poznavao pravila. Startalo se u stvari nekoliko metara prije startne linije. Dva konja morala su stići do startne linije tako da jedan od njih bude makar u minimalnoj prednosti, inače se start morao ponoviti. Utrka je bila kratka. Brz start bio je često važniji od dužine staze. To je zahtijevalo dobrog džokeja. Bilo je očito da Gimp i njegov

ridan pokušavaju izmoriti Priceova konja i njegova neiskusnog jahača.

Ponovo su konji pojurili prema startu usporedo. Starter ih je opet vratio na početak. Renter mu pride.

— Vрати ih još jednom i vidjet ćeš što će ti se desiti — reče prijeteći.

— Bez brige. Momci će krenuti sa starta pravilno — odvрати glas iza Renterovih leđa. Renter se okrene i nađe se licem u lice sa starim Bedrockom. U ustima je imao lulu a u ruci vinčesterku. — Ne trudi se da mi se skloniš s puta, vidim i preko tebe vrlo dobro.

Kad su se konji vraćili nakon još jednog neuspjelog starta, gomila postane nestrpljiva. Oni najbliži čuli su Gimpa kako šalje Hardestyja do vraga. Ridana, koji nije imao Peanutovu samodisciplinu, bilo je sve teže obuzdati. Kad bi prešao start, pojurio bi kao metak trčeći slijepo i ugrožavajući živote svih koji bi mu se našli na putu.

Kad su konji konačno uspjeli krenuti sa starta, zaori se povik okupljene mase. Negdje na tri dužine od startne linije Gimpov konj se nagne na stranu odguralavajući Peanuta. Peanut poklekne. Njegovim navijačima zastane dah. Young Hardesty osjeti međutim kako se konj pod njim ispravlja i juri dalje. Dva su konja usporedo jurila niz stazu. Gimp je bezobzirno mamuzao ridana. Prije nego što se Young Joe uspio snaći, trka je bila završena. Ulažući posljednje ostatke snage u posljednja dva-tri skoka, Peanut je stigao na cilj s pola dužine prednosti.

Od povika Peanutovih navijača ništa se drugo nije čulo. Usprkos Gimpovoj nepoštenoj borbi mali sivi konj dobio je trku. Young Hardesty potjera umornog konja natrag prema startu. Sjahavši, preda uzde Bedrocku.

S kraja staze vraćao se i Gimp s mukom obuzdavajući ridana da ne uleti među gledaoce. Iznenada Gimp snažno zamahne bičem i udari ridana među uši. Konj zatetura, ali se ipak održi na nogama. Silazeći s konja, Gimp izjavi da ga je Young Joe nepošteno pobijedio. Na to se čak i klejbenški navijači nasmijaše. Gimp se okomi na Hardestyja, čiji pogled odjednom dobije onaj ledeni sjaj koji je Bedrock dobro poznao. Stari krene prema njemu, ali prije nego što se uspio progurati kroz gomilu, Young Joe zamahne rukom. Udarac je bio tako snažan da su neki od prisutnih odskočili kao da su oni bili pogodeni.

Gimp se složi na zemlju kao vreća. Razmetljivi Gimpovi prijatelji opkoliše Hardestyja. Stari Bedrock se progura naprijed.

— Nije trebalo da to učiniš, Joe — reče mirno — premda je pokušao da odgura i tebe i konja iz trke, no kad si ga već udario, mogu ti reći da mi je drago što jesi.

Okupljena masa dobro je poznavala Bedrockovu narav. Nije se lako uzbuđivao, ali kad bi pobjesnio, nitko ga nije mogao zaustaviti. Obično nije nosio vinčesterku. I bez obzira na njegove prisutne prijatelje, Gimp je dobio što je zaslužio. Nitko se više nije usudio zametnuti kavgu.

Zapisavši oklade u malu bi-
lježnicu, Borden nije imao nika-
kvih teškoća u sakupljanju svo-
jih dobitaka.

Ljudi se s trkaće staze uputiše
u salun. Mnogi kauboji napusti-
li su odmah grad, jer su na klad-
ionici izgubili pozamašne sve-
te. Oni koji su se kladili u Pea-
nuta nastaviše slaviti. Pijanka
je već počela kad se u salunu
pojavi Borden u potrazi za
Renterom. Kauboji ga obavije-
stiše da je Jack Renter napustio
grad odmah poslije trke. Bor-
den se konačno uspio probiti
do barmana, koji mu odmah
uruči iz blagajne šest stotina
dolara. Borden spremi novac u
džep plativši prethodno piće za
sve okupljene kauboje. Pitao se
zašto je Renter tako iznenada
otišao iz grada i zašto se nije
pobunio što je u trci sudjelovao
Peanut, a ne konj za kojeg je on
pretpostavljao da će trčati. Nije
bio Renterov običaj da se samo
tako rastane od tri stotine dola-
ra. Između dvije narudžbe upita
barmana:

– Nije li Renter rekao štogod
o okladi?

– Rekao je da ti predam no-
vac i da je Priceov konj zasluže-
no pobijedio. Čudno, nije se bu-
nio, iako ste se prilično grubo
našalili s njim.

– Pa očekivao sam da ću od
njega čuti neku – reče Borden.

Izađe pred salun, gdje su ga
već očekivali Bedrock i Young
Hardesty.

– Renter je platio – reče im
preduhitrivši pitanje. – Platio i
otišao iz grada.

– Odlazimo odmah – reče
Young Joe. – Gimp i njegovi
prijatelji bit će uskoro pijani i
moglo bi doći do obračuna.

– Pitam se – zamisli se Bor-
den – je li Renter krenuo klej-
benkškim prećacem.

Bedrock zaklima glavom.
Renter je svoju izgubljenju okla-
du platio previše mirno.

Peanut je bio premoren i
Young Hardesty ga je gunda-
jući vodio na uzici. Na zaravni
istočno od Claybanka stari Be-
drock sjaše. Reče da mu je
draže hodati. Bio je naviknut na
pješačenje. Joe tada pojaše
Shinglesa vodeći za sobom
umornog konja.

Pred sam zalazak sunca, u
trenutku kad su se približili
brdima istočno od druge doline,
Bedrock se zaustavi. Tragovi na
tlu pokazivali su da je tu netko
sišao na put iz pravca Clayban-
ka prema drugoj dolini. Drugih
tragova osim njihovih u pravcu
istoka nije bilo.

– Može biti bilo tko – za-
ključi Bedrock. – No šuma je u
brdima prilično gusta, a dok mi
stignemo tamo, bit će mračno
kao u rogu.

– Renter? – upita Borden.

– U tome je problem. Čovjek
postaje pretjerano oprezan i
sumnjičav pa povuče obarač i
prije nego što vidi cilj. Možda će
biti bolje da se klonimo planine
i da se držimo ceste koja vodi
ravnicom.

Usprkos Bedrockovu upozo-
renju očekivalo ih je iznenađe-
nje. S udaljene uzvišice jedan je
jahač promatrao njihovo pri-
bližavanje. Vidio je kad su se
zaustavili, očito raspravljajući.
Opsuje tiho primijetivši da su
napustili klejbenkški prećac i
nastavili cestom. Podbode ko-
nja i krene šumom slijedeći ih
izdaleka. Kad obidu planinu i
krenu cestom prema Grantu,
on će ih već tamo čekati.

Oko osam sati navečer stigli su na cestu prema Grantu koja je vijugala među džbunjem i kaktusima podno planine. Izjahavši ispred svojih pratilaca, Bedrock zastane da napuni i zapali lulu. Vrh lule odleti raznesen metkom.

– Ne gada loše s obzirom na slabo svjetlo – reče sam sebi.

Gurne vinčesterku preko stijene motreći na grm preko puta. Na zvuk pucnja Peanut se trgne i pojuri vukući za sobom Shinglesa i Younga Hardestyja na njemu. Bordenov konj također se uplaši. Konačno se ipak zaustave. Niže na cesti zagrmi Bedrockova vinčesterka. Sjedeći na svojim uzdrhtalim konjima, Borden i Young Joe začuše pucketanje džbunja i topot konjskih kopita u bijegu.

– Dobro je – odahne Borden.

– Što je dobro?

– Ovaj posljednji pucanj. Znači da je Bedrock živ.

– Mene više zanima onaj drugi – reče Joe.

Bedrock im se priključi uvjeravajući ih da je s njegovim zdravljem sve u redu, osobito otkako se odrekao pušenja, pokazujući im usputno ostatak svoje lule. Borden tiho zazviždi. Young Joe ne reče ništa, samo se zagleda u pravcu odakle se začuo pucanj. Onaj koji je imao dovoljno hrabrosti da ih ovako napadne neće samo tako pobjeći na zvuk prvog uzvraćenog pucnja. Nešto tu nije bilo u redu. Zašto nepoznati nije ostao da završi svoj krvavi posao ili bar dok nije zaradio metak? Je li ga Bedrock pogodio ili je možda metak ranio konja i natjerao ga u bijeg? Young Joe bi

dao svoj dio oklade za petnaest minuta danjeg svjetla. Ali nije se više ništa dalo učiniti nego nastaviti put i nadati se da se napadač više neće pojavljivati. Nastavili su put i nadati se da se napadač više neće pojavljivati. Nastavili su put zbijeni u grupicu. Borden je to smatrao pogrešnim. Ako napadač ponovo zapuca, predstavljat će veći cilj. Bedrock se složio s tim, no krećući se u grupi, konji i ljudi predstavljali su nejasne sjenke koje nije bilo moguće razlučiti.

– Ima više šansi da će pogoditi jednog od konja nego nekog od nas – reče.

– Pretpostavljam da si gađao planinu – prokomentira Young Joe.

– Ne sasvim, sinko. Kad sam opalio, ciljao sam u nešto iznad džbunja, ali ne tako visoko kao što bi bilo stablo. No ako sam pogodio, bila je to čista sreća.

Zora je svitala kad su konačno stigli do istočnog kraja lanca. Bez ikakvih neprilika prešli su preostalih pet milja. Umorni i mrki pojeli su na brzinu doručak i legli da se odmore. Konj Charleyja Pricea je doduše pobijedio u klejbenkškoj utrci, no Charleyjev ubojica još je bio na slobodi.

Rano narednog jutra Bedrock dovede svog magarca s livade i reče da ide u Bawdry da odnese njihove zarade u banku i da nabavi novu lulu. Odlučio je da ide sam. Nije još namjeravao prijaviti umorstvo Charleyja Pricea. S tim se, reče, još može pričekati.

Bilo je jasno da starog Bedrocka nije moguće odgovoriti od njegove namjere. Najbolje je bilo ostaviti ga na miru. Ipak,

Hardesty se na rastanku nije mogao suzdržati od komentara:

– Imamo ovdje Charleyjeva konja i što se mene tiče to je u redu, no nekima će to biti vraški sumnjivo.

– Bilo bi kad bi znali da je Charley mrtav – reče Bedrock.

– Charley je uostalom mogao konja prodati Bordenu. Imat ćemo dovoljno brige kad Collins počne postavljati pitanja. No kako sam ja to zamislio, pitanja neće biti.

Bedrock ode. Young Joe i Borden vrzli su se još neko vrijeme po logoru, a zatim osedla ju konje i upute se na cestu prema Grantu, prema mjestu gdje su bili napadnuti. Nakon kraćeg lutanja naidu na trag koji su tražili. Vodio je istočno, podno planina prema pustinji.

Bedrock međutim nije krenuo na cestu Bawdry – Grant, već na klejbenkški prečac koji će ga konačno dovesti na cestu nekoliko milja udaljenu od rudnika. Stigavši na prečac, nije se iznenadio kad je na njemu ugledao tragove što su vodili prema sjeveru. S magarcem na uzdi Bedrock nastavi put smišljajući što će učiniti kad stigne u Bawdry. Ispitat će je li Renter u gradu i kad se vratio iz Claybanka, a zatim će ga potražiti i postaviti mu nekoliko pitanja.

Kad se Bedrock približio mjestu na kojem je Young Joe otkrio tijelo Charleyja Pricea, magarac stane i naćuli uši. Bedrock izvuče vinčesterku i korakne naprijed. Iza pješčanog nanosa stajao je velik, prašan konj, očito premoren. Bio je osedlan. Jedna mu je uzda bila potršana i kraća. Kad se Bedrock približio, konj zanijšti i

odskoči. U sjeni stijene ležao je čovjek koji se pokušao pridići kad mu je Bedrock prišao.

– Polako, Renteru – reče Bedrock. – Reci gdje sam te pogodio.

Renter zastenje i zagleda se u starčevo smireno lice.

– Vode – promrmlja.

– Prilično si gadno pogođen – reče Bedrock pridržavajući mu čuturu da se napije. – Rekao bih da ti baš i ne ostaje mnogo vremena za pričanje. Možda mi imaš što reći?

– Nosi se do đavola! – zakrklja Renter.

– Mislio sam na Charleyja Pricea.

Renter pokuša izvući pištolj. Bedrock mu ga oduzme.

– Zašto si ubio Charleyja? – upita tiho.

Renter se, znajući da je s njim svršeno, s naporom nasmije.

– To te zanima, je li?

– Pa rekao bih da i ovako znam. Pokopao sam ga, evo, baš ovdje. Čudno je što si pao s konja baš tu gdje si ubio Charleyja. To je valjda sudbina, što li.

Renter ga je nijemo gledao. Bedrock mu ponovo da vode.

– Želiš li nešto poručiti svojim prijateljima, Jack?

Renter pokuša nešto reći, no tijelo mu se iznenada ukoči i usta otvore. Bedrock nasloni pušku na kamen, objesi čuturu na sedlo i zatim pretraži mrtvača. Renter je još imao uza se poveću svotu u malim novčanicama. U džepiću za sat Bedrock pronade sat u srebrnoj kutijici. Pripadao je Charleyju Priceu i imao je ugravirane njegove inicijale.

– Previše se uzdao u sebe i u svoje prijatelje u Bawdryju –

reče Bedrock. – Uvijek sam mislio da Jack ima više pameti.

Događaji su preduhitрили Bedrockove planove. No još sve niti nisu bile povezane. Preko Renterova tijela položi kabanicu i učvrsti je kamenjem na uglovima. Zatim nastavi put prema Bawdryju.

Narednog dana u Bawdryju Bedrock potraži u salunu šerifa Collinsa.

– Upravo čovjek kojeg tražim – reče Collins, zadovoljan što ima publiku. – Čujem da imate u rudniku Priceova konja i da ste ga utrkiivali s klebenkškim ridanom.

Bedrock je hladno promatrao debelog šerifa, čije je okruglo lice postajalo sve crvenije.

– Zanim me zapravo – nastavi Collins – gdje je Charley Price.

Da je Renter živ, on bi ti odgovorio na to pitanje. Problem je međutim u tome što je Jack mrtav.

– Mrtav? Kako to misliš?

– Našao sam ga jučer ujutro pod jednom stijenom na prečacu za Claybank. Bio je teško ranjen. Ostavio sam ga tamo. Ali donio sam nešto što sam našao kod njega.

Bedrock izvadi snop novčanica, šibice, duhan, papir za cigarete i džepni nož.

– Nije bila tvoja dužnost da ga pretražuješ – reče šerif.

– Možda, ali bojao sam se da bi ti nešto promaklo kad bi ga ti pretraživao.

– I to je sve što si pronašao?

– Nije baš sve, Collinse – Bedrock položi Priceov džepni sat na šank. – Renter je izgubio sav svoj novac u okladi na trci u Bawdryju, ali pojavio se u Claybanku s pet-šest stotina dolara. Prilično novaca za čovjeka koji nigdje nije radio. A uza se je imao i Charleyjev sat.

– To ti kažeš.

– Nisam došao ovamo da te ubijem – reče Bedrock tiho – ali spreman sam da to učinim. Ako želiš izvoditi još nekakve zaključke, samo naprijed. Ali ne žuri previše.

• Sekundu ili dvije Bedrock je gledao u šerifa, a zatim se okrene i s vinčesterkom pod rukom izade.

Kad se Bedrock konačno vratio u rudnik Mebbysa, našao je Bordena i Young Joea kako ga zabrinuto čekaju. Slijedeći trag, oni su naišli na Renterovo tijelo pokriveno kabanicom.

– Onaj pucanj u mraku... – počeo Young Joe.

Bedrock klimne glavom.

– Uzrokovao je još jedan pucanj u zrak u Bawdryju. I taj je pogodio točno u metu, inače ja ne bih bio ovdje.

KRAJ

U PRIPREMI

J. T. Edson
NA TRAGU

cijena 30 dinara

LJETO '79

MAGAZIN

144 stranice

KRIMI PRIČE

SF PRIČE

LJUBAVNE PRIČE

HITCHCOCK

WESTERN PRIČA

KRATKE PRIČE

STRIPOVI

SVAKOM ČITATELJU NA POKLON PO JEDNA
ODLOVIH ZNAČARA!

POTRAŽITE GA NA SVIM KIOSCIMA!